

MALAYSIA

SITS **2016** **MALAYSIA**

STATISTIK PERDAGANGAN PERKHIDMATAN ANTARABANGSA
STATISTICS OF INTERNATIONAL TRADE IN SERVICES

ISSN 2462-1099

JABATAN PERANGKAAAN MALAYSIA
DEPARTMENT OF STATISTICS, MALAYSIA

MALAYSIA

**STATISTIK PERDAGANGAN PERKHIDMATAN
ANTARABANGSA**
STATISTICS OF INTERNATIONAL TRADE IN SERVICES

2016

**JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA
DEPARTMENT OF STATISTICS, MALAYSIA**

Diterbitkan oleh:

Jabatan Perangkaan Malaysia

Blok C6, Kompleks C,
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,
62514 Putrajaya,
MALAYSIA

Tel. : 03-8885 7000
Faks : 03-8888 9248
Portal : <https://www.dosm.gov.my>
Facebook : www.facebook.com/StatsMalaysia
Twitter : <https://twitter.com/StatsMalaysia>

Harga /Price : RM15.00

Diterbitkan pada Ogos 2017

Hakcipta terpelihara.

Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukar dalam apa-apa bentuk atau alat apa jua pun kecuali setelah mendapat kebenaran daripada Jabatan Perangkaan Malaysia.

Pengguna yang mengeluarkan sebarang maklumat dari terbitan ini sama ada yang asal atau diolah semula hendaklah meletakkan kenyataan berikut:
"Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia".

Published by:

Department of Statistics, Malaysia

Block C6, Complex C,
Federal Government Administrative Centre,
62514 Putrajaya,
MALAYSIA

*Tel. : 03-8885 7000
Fax : 03-8888 9248
Portal : <https://www.dosm.gov.my>
Facebook : www.facebook.com/StatsMalaysia
Twitter : <https://twitter.com/StatsMalaysia>*

Published in August 2017

All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced or distributed in any form or by any means or stored in data base without the prior written permission from Department of Statistics, Malaysia.

*Users reproducing content of this publication with or without adaptation should quote the following.
"Source: Department of Statistics, Malaysia".*

ISSN 2462-1099

KATA PENGANTAR

Penerbitan ini memaparkan perincian akaun perkhidmatan di bawah statistik Imbangan Pembayaran (BOP). Statistik ini meliputi semua komponen perkhidmatan selaras dengan saranan dalam *Balance of Payments and International Investment Position Manual, Sixth Edition (BPM6)*, *International Monetary Fund (IMF)* dan *Manual on Statistics of International Trade in Services (MSITS) 2010, United Nation*.

Statistik berkaitan nilai eksport dan import perkhidmatan mengikut subkomponen dan negara rakan dagang utama dilaporkan dalam penerbitan ini. Data tersebut boleh digunakan oleh agensi kerajaan, ahli ekonomi, ahli akademik serta individu bagi tujuan membuat perancangan dan penggubalan dasar, analisis ekonomi, unjuran dan dapat membantu merancang pembangunan perniagaan.

Penerbitan ini dibahagikan kepada tiga bahagian. Bahagian pertama memaparkan ringkasan penemuan bagi tahun 2016 sementara jadual statistik terperinci dipaparkan pada bahagian kedua. Aspek teknikal seperti konsep, metodologi dan definisi pula dimuatkan pada bahagian akhir.

Jabatan merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua pihak yang menyumbang secara langsung dan tidak langsung dalam menjayakan penerbitan ini. Setiap maklum balas dan cadangan untuk penambahbaikan laporan ini pada masa akan datang amat dihargai.

DR. MOHD UZIR BIN MAHIDIN

Ketua Perangkawan Malaysia

Ogos 2017

PREFACE

This publication presents the details of services account under the Balance of Payments (BOP) statistics. The statistics cover all components of the services in accordance with the recommendations Balance of Payments and International Investment Position Manual, Sixth Edition (BPM6) of the International Monetary Fund (IMF) as well as Manual on Statistics of International Trade in Services (MSITS) 2010 of United Nations.

Statistics related to the value of exports and imports of services according to subcomponents and major trading partner countries are reported in this publication. The data can be used by government agencies, economists, academicians as well as individuals for planning and formulations policies, economic analysis, projections and to assist in business development planning.

This publication is divided into three parts. The first part presents the findings for 2016 while detailed statistics tables are provided in the second part. Technical aspects such as concepts, methodologies and definitions are included in the final part.

The Department gratefully acknowledges all parties concerned who have contributed directly and indirectly in making this publication a success. Every feedback and suggestion towards improving the future reports are highly appreciated.

DR. MOHD UZIR BIN MAHIDIN

Chief Statistician Malaysia

August 2017

KANDUNGAN | CONTENTS

	Muka Surat <i>Page</i>
Kata Pengantar/ Preface	i
Penemuan Utama <i>Main Findings</i>	1
Ringkasan Penemuan <i>Summary of Findings</i>	3
Jadual/ Tables	
1 Eksport Perkhidmatan mengikut Komponen <i>Exports of Services by Component</i>	19
2 Import Perkhidmatan mengikut Komponen <i>Imports of Services by Component</i>	20
3 Imbangan Perdagangan Perkhidmatan Antarabangsa mengikut Komponen <i>Balance of International Trade in Services by Component</i>	21
4 Eksport Perkhidmatan mengikut Negara Rakan Dagang Utama <i>Exports of Services by Major Trading Partner Country</i>	22
5 Import Perkhidmatan mengikut Negara Rakan Dagang Utama <i>Imports of Services by Major Trading Partner Country</i>	23
6 Eksport Perkhidmatan mengikut Negara Rakan Dagang Utama dan Komponen <i>Exports of Services by Major Trading Partner Country and Component</i>	24
7 Import Perkhidmatan mengikut Negara Rakan Dagang Utama dan Komponen <i>Imports of Services by Major Trading Partner Country and Component</i>	25
Nota Teknikal/ Technical Notes	26

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong.
This page is deliberately left blank.

PENEMUAN UTAMA

STATISTIK PERDAGANGAN PERKHIDMATAN ANTARABANGSA (SITS) 2016

RM146.3 bil **7.5%**
Pertumbuhan
 RM165.4 bil **5.5%**
 BERSIH - RM19.1 bil

Telekomunikasi, Komputer & Maklumat

RM10.0 bil
 RM12.7 bil

Perkhidmatan Perniagaan Lain

RM23.8 bil
 RM33.4 bil

Insurans

RM1.4 bil
 RM9.4 bil

Kerajaan

RM0.4 bil
 RM1.1 bil

Perjalanan

RM75.0 bil
 RM43.4 bil

Pengangkutan

RM16.8 bil

Perkhidmatan Pembuatan

RM9.4 bil
 RM0.3 bil

Pembinaan

RM4.1 bil
 RM12.2 bil

RM40.3 bil

Caj Penggunaan Harta Intelek

RM0.5 bil
 RM5.6 bil

Kewangan

RM2.0 bil
 RM2.2 bil

Persendirian, Kebudayaan & Rekreasi

RM1.5 bil
 RM3.2 bil

Penyenggaraan & Pembaikan

RM1.5 bil
 RM1.7 bil

5 Negara Utama Eksport

RM91.8 bil
62.8%

Singapura
RM46.7 bil (31.9%)

#1

AS
RM18.3 bil (12.5%)

#2

Indonesia
RM10.5 bil (7.2%)

#3

China
RM9.9 bil (6.8%)

#4

United Kingdom
RM6.5 bil (4.5%)

#5

5 Negara Utama Import

RM87.9 bil
53.1%

Singapura
RM31.9 bil (19.3%)

China
RM19.5 bil (11.8%)

AS
RM15.9 bil (9.6%)

Jepun
RM11.9 bil (7.2%)

Thailand
RM8.7 bil (5.3%)

MAIN FINDINGS

STATISTICS OF INTERNATIONAL TRADE IN SERVICES (SITS) 2016

RM146.3 bil **7.5%**
 Growth
 RM165.4 bil **5.5%**
 NET -RM19.1 bil

Telecommunications, Computer & Info

RM10.0 bil
 RM12.7 bil

Other Business Services

RM23.8 bil
 RM33.4 bil

Insurance

RM1.4 bil

RM9.4 bil

Government

RM0.4 bil
 RM1.1 bil

Travel

RM75.0 bil
 RM43.4 bil

Transport

RM16.8 bil

Manufacturing Services

RM9.4 bil
 RM0.3 bil

Construction

RM4.1 bil
 RM12.2 bil

RM40.3 bil

Charges for the Use of IP

RM0.5 bil

RM5.6 bil

Financial

RM2.0 bil
 RM2.2 bil

Personal, Cultural & Recreational

RM1.5 bil
 RM3.2 bil

Maintenance & Repair

RM1.5 bil
 RM1.7 bil

Top 5 Exports by Country

Top 5 Imports by Country

RM91.8 bil
 62.8%

RM87.9 bil
 53.1%

Singapore
 RM46.7 bil (31.9%)

#1

Singapore
 RM31.9 bil (19.3%)

USA
 RM18.3 bil (12.5%)

#2

China
 RM19.5 bil (11.8%)

Indonesia
 RM10.5 bil (7.2%)

#3

USA
 RM15.9 bil (9.6%)

China
 RM9.9 bil (6.8%)

#4

Japan
 RM11.9 bil (7.2%)

United Kingdom
 RM6.5 bil (4.5%)

#5

Thailand
 RM8.7 bil (5.3%)

KESELURUHAN

Jumlah perdagangan perkhidmatan antarabangsa Malaysia meningkat 6.5 peratus untuk mencatatkan RM311.7 bilion pada 2016. Ia mewakili 25.3 peratus daripada KDNK pada harga semasa.

Eksport perkhidmatan merekodkan RM146.3 bilion, meningkat 7.5 peratus berbanding tahun lalu. Sementara itu, import perkhidmatan meningkat 5.5 peratus untuk merekodkan RM165.4 bilion (**Paparan 1**). Peningkatan eksport yang melebihi import menyebabkan defisit yang lebih rendah RM19.1 bilion daripada RM20.6 bilion pada tahun lalu.

Paparan 1: Nilai, Pertumbuhan Tahunan dan Peratus Sumbangan kepada KDNK Perdagangan Perkhidmatan Antarabangsa, 2011 - 2016

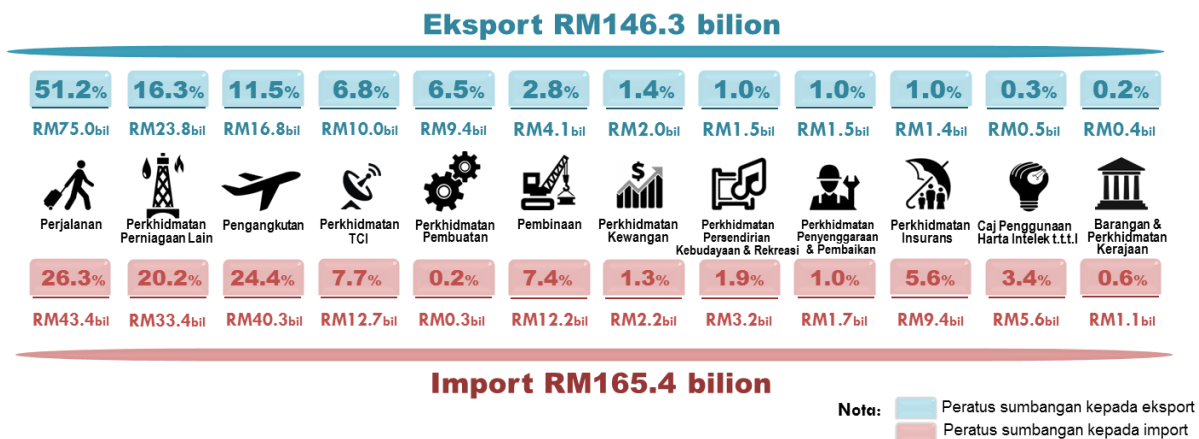
Tahun	RM bilion			Pertumbuhan Tahunan (%)		Peratus Sumbangan kepada KDNK (%)	
	Eksport	Import	Bersih	Eksport	Import	Eksport	Import
2016	146.3	165.4	-19.1	7.5	5.5	11.9	13.4
2015	136.1	156.7	-20.6	-1.1	5.7	11.8	13.5
2014	137.6	148.3	-10.7	3.7	4.3	12.4	13.4
2013	132.7	142.3	-9.6	5.9	6.3	13.0	14.0
2012	125.3	133.9	-8.5	5.4	14.0	12.9	13.8
2011	118.9	117.4	1.5	6.7	11.9	13.0	12.9

KOMPONEN PERKHIDMATAN UTAMA

Akaun perdagangan perkhidmatan antarabangsa terdiri daripada 12 komponen. Walau bagaimanapun, empat komponen utama penyumbang terbesar adalah perjalanan, pengangkutan, telekomunikasi, komputer dan maklumat (TCI) dan perkhidmatan perniagaan lain (OBS).

Dari segi eksport, sumbangan empat komponen ini berjumlah 85.8 peratus (2015: 86.1%), manakala bagi import, sumbangannya adalah sebanyak 78.6 peratus (2015: 79.4%). Perbandingan bagi eksport dan import perkhidmatan adalah seperti yang digambarkan pada **Paparan 2**.

Paparan 2: Eksport dan Import Perkhidmatan mengikut Komponen, 2016

Pengangkutan

Eksport pengangkutan meningkat 2.6 peratus kepada RM16.8 bilion pada 2016, dicerminkan oleh eksport yang lebih tinggi pada segmen perkhidmatan penumpang dan pengangkutan lain. Kedua-dua segmen ini masing-masing meningkat 3.8 peratus dan 3.2 peratus seperti ditunjukkan di **Paparan 3**.

Import pengangkutan menyusut 1.5 peratus untuk mencatatkan RM40.3 bilion terutamanya disebabkan oleh bayaran lebih rendah pada pengangkutan penumpang sebanyak RM0.2 bilion. Pada asas bersih, komponen pengangkutan menunjukkan defisit yang lebih rendah RM23.5 bilion (2015: defisit RM24.6 bilion).

Paparan 3: Nilai dan Pertumbuhan Tahunan Komponen Pengangkutan, 2015 - 2016

	Tahun	RM bilion			Pertumbuhan Tahunan 2016 (%)		
		Eksport	Import	Bersih	Eksport	Import	
Jumlah	2016	16.8	40.3	-23.5	2.6%	-1.5%	
	2015	16.4	40.9	-24.6			
Subkomponen	 Penumpang	2016	6.2	3.2	3.0	3.8%	-7.1%
		2015	6.0	3.5	2.5		
	 Muatan	2016	4.1	35.4	-31.3	-0.1%	-0.4%
		2015	4.1	35.6	-31.4		
	 Lain-lain	2016	6.5	1.7	4.8	3.2%	-11.8%
		2015	6.3	1.9	4.4		

Perjalanan

Terimaan perjalanan mencatatkan RM75.0 bilion, meningkat 9.2 peratus berbanding 2015, disokong oleh peningkatan bilangan pelawat. Perjalanan bagi tujuan perniagaan dan peribadi masing-masing meningkat 6.5 peratus dan 9.6 peratus, seperti di **Paparan 4**.

Paparan 4: Nilai dan Pertumbuhan Tahunan Komponen Perjalanan, 2015 - 2016

	Tahun	RM bilion			Pertumbuhan Tahunan 2016 (%)	
		Eksport	Import	Bersih	Eksport	Import
Jumlah	2016	75.0	43.4	31.5	 9.2%	 4.1%
	2015	68.7	41.7	26.9		
Subkomponen						
 Perniagaan	2016	10.6	7.4	3.2	 6.5%	 -0.3%
	2015	9.9	7.4	2.5		
 Peribadi	2016	64.4	36.1	28.3	 9.6%	 5.1%
	2015	58.8	34.4	24.4		

Bayaran perjalanan meningkat 4.1 peratus disebabkan oleh bilangan pelawat ke luar negeri yang lebih tinggi. Peningkatan ini disumbangkan oleh perjalanan peribadi yang meningkat sebanyak 5.1 peratus, sementara perjalanan bagi perniagaan menyusut sedikit 0.3 peratus. Oleh kerana eksport melebihi import, imbangannya terus mencatatkan pertumbuhan yang kukuh 17.0 peratus untuk merekod RM31.5 bilion berbanding RM26.9 bilion pada 2015.

Perkhidmatan Telekomunikasi, Komputer dan Maklumat

Eksport perkhidmatan TCI berkurang sebanyak 3.9 peratus untuk mencatatkan RM10.0 bilion pada 2016. Pengurangan ini adalah disebabkan oleh subkomponen komputer dan maklumat yang berkurang sebanyak 10.2 peratus meskipun pertumbuhan 18.9 peratus direkodkan pada subkomponen telekomunikasi (**Paparan 5**).

Paparan 5: Nilai dan Pertumbuhan Tahunan Telekomunikasi, Komputer dan Maklumat, 2015 - 2016

		RM bilion				
	Tahun	Eksport	Import	Bersih	Eksport	Import
Jumlah	2016	10.0	12.7	-2.8	 -3.9%	 -0.2%
	2015	10.4	12.8	-2.4		
Subkomponen						
 Telekomunikasi	2016	2.7	5.3	-2.7	 18.9%	 5.4%
	2015	2.2	5.0	-2.8		
 Komputer dan Maklumat	2016	7.3	7.4	-0.1	 -10.2%	 -3.9%
	2015	8.1	7.7	0.4		

Bagi import pula, import TCI menurun sedikit iaitu 0.2 peratus daripada tahun lalu untuk merekodkan RM12.7 bilion. Ini adalah disebabkan pengurangan pada komputer dan maklumat sebanyak 3.9 peratus. Walau bagaimanapun subkomponen telekomunikasi merekodkan pertumbuhan 5.4 peratus. Pada asas bersih, defisit pada perkhidmatan TCI melebar RM0.4 bilion daripada RM2.4 bilion pada tahun lalu.

Perkhidmatan Perniagaan Lain

Eksport perkhidmatan perniagaan lain mencatatkan RM23.8 bilion, peningkatan 9.2 peratus. Sementara itu, import komponen ini meningkat 15.2 peratus kepada RM33.4 bilion pada 2016. Pada asas bersih, defisit pada perkhidmatan perniagaan lain melebar kepada RM9.6 bilion daripada RM7.2 bilion (**Paparan 6**).

Perkhidmatan perniagaan lain terdiri daripada tiga subkomponen utama iaitu perkhidmatan penyelidikan dan pembangunan, perkhidmatan profesional & rundingan pengurusan dan perkhidmatan teknikal, berkaitan perdagangan dan perniagaan lain. Eksport perkhidmatan penyelidikan dan pembangunan meningkat 0.9 peratus kepada RM1.4 bilion, sementara bayaran bagi perkhidmatan ini menurun sebanyak 25.4 peratus kepada RM0.8 bilion. Oleh kerana eksport meningkat dengan lebih cepat, lebihan pada perkhidmatan penyelidikan dan pembangunan meningkat kepada RM0.6 bilion berbanding RM0.3 bilion pada 2015.

Paparan 6: Nilai dan Pertumbuhan Tahunan Perkhidmatan Perniagaan Lain, 2015 - 2016

	Tahun	RM bilion			Pertumbuhan Tahunan 2016 (%)	
		Eksport	Import	Bersih	Eksport	Import
Jumlah	2016	23.8	33.4	-9.6	 9.2%	 15.2%
	2015	21.8	29.0	-7.2		
Subkomponen						
Perkhidmatan penyelidikan dan pembangunan 	2016	1.4	0.8	0.6	 0.9%	 -25.4%
	2015	1.4	1.1	0.3		
Perkhidmatan profesional dan rundingan perundingan 	2016	7.7	6.4	1.3	 39.2%	 10.5%
	2015	5.5	5.8	-0.3		
Perkhidmatan teknikal, berkaitan perdagangan dan perniagaan lain 	2016	14.7	26.2	-11.5	 -1.1%	 18.4%
	2015	14.9	22.1	-7.3		

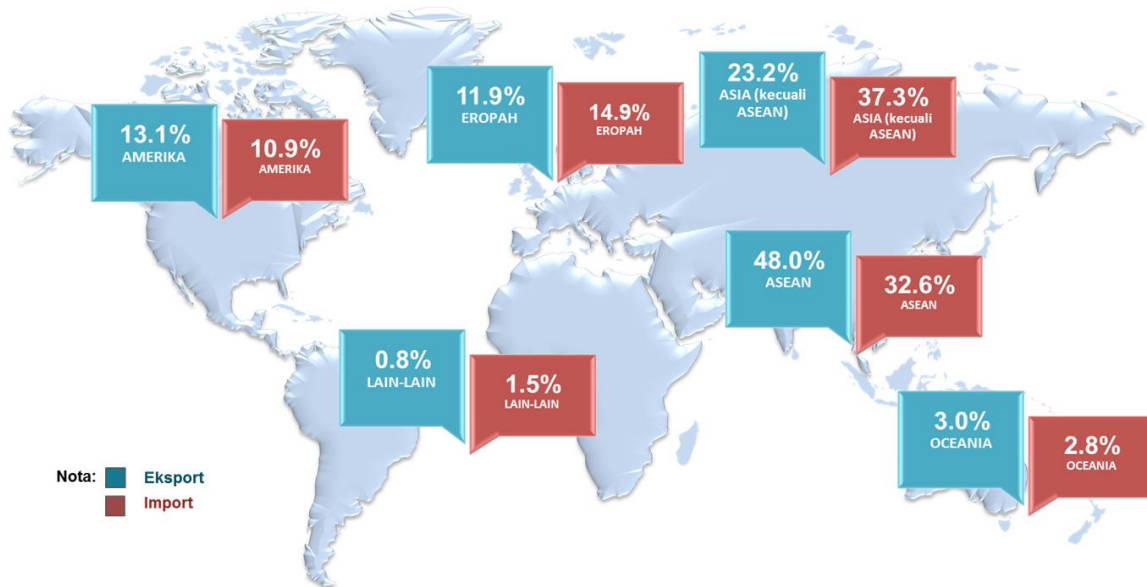
Eksport perkhidmatan profesional & rundingan pengurusan berkembang sebanyak 39.2 peratus kepada RM7.7 bilion, disokong oleh perkhidmatan perniagaan dan rundingan pengurusan yang berkembang sebanyak 46.6 peratus. Manakala bagi import, subkomponen ini meningkat 10.5 peratus kepada RM6.4 bilion, terutamanya disebabkan oleh bayaran lebih tinggi pada perniagaan dan rundingan pengurusan yang meningkat 12.6 peratus.

Eksport perkhidmatan teknikal, berkaitan perdagangan dan perniagaan lain berkurang 1.1 peratus disebabkan terimaan yang lebih rendah pada perkhidmatan berkaitan perdagangan dan perniagaan lain. Sementara itu, import pada komponen ini meningkat 18.4 peratus terutamanya disebabkan oleh bayaran yang lebih tinggi pada subkomponen perkhidmatan arkitek, kejuruteraan dan teknikal lain. Oleh itu, defisit perkhidmatan teknikal, berkaitan perdagangan dan perniagaan lain melebar kepada RM11.5 bilion daripada RM7.3 bilion pada 2015.

RAKAN DAGANG UTAMA

Rantau utama bagi pasaran eksport perkhidmatan Malaysia 2016 ialah ASEAN (48.0%), diikuti oleh Asia (kecuali ASEAN) dengan 23.2 peratus, Amerika (13.1%) dan Eropah (11.9%). Pasaran rantau ini secara keseluruhan menyumbang RM140.7 bilion kepada jumlah eksport (**Paparan 7**).

Paparan 7: Peratus Sumbangan Eksport dan Import mengikut Benua, 2016

Rantau utama bagi import perkhidmatan Malaysia ialah Asia (kecuali ASEAN) menyumbang 37.3 peratus, diikuti oleh ASEAN dengan 32.6 peratus, Eropah (14.9%) dan Amerika (10.9%). Jumlah import dari rantau ini adalah RM158.5 bilion pada 2016 (2015: RM149.1 bilion).

Paparan 8: Eksport mengikut Negara Rakan Dagang Utama, 2016

- #1** **Singapura** 31.9%
RM46.7 bil
- #2** **Amerika Syarikat** 12.5%
RM18.3 bil
- #3** **Indonesia** 7.2%
RM10.5 bil
- #4** **China** 6.8%
RM9.9 bil
- #5** **United Kingdom** 4.5%
RM6.5 bil

Disumbangkan oleh:

Perjalanan	Perkhidmatan Perniagaan Lain	Perkhidmatan TCI	Pengangkutan	Lain-lain
74.3%	10.4%	5.1%	4.4%	5.8%

Perkhidmatan Perniagaan Lain	Perkhidmatan TCI	Pengangkutan	Perjalanan	Lain-lain
27.5%	8.4%	4.4%	3.4%	56.3%

Perjalanan	Perkhidmatan Perniagaan Lain	Pengangkutan	Perkhidmatan TCI	Lain-lain
80.0%	8.0%	5.5%	4.2%	2.3%

Perjalanan	Pengangkutan	Perkhidmatan Perniagaan Lain	Perkhidmatan TCI	Lain-lain
70.2%	17.7%	6.2%	2.6%	3.3%

Perkhidmatan Perniagaan Lain	Perjalanan	Perkhidmatan TCI	Pengangkutan	Lain-lain
35.0%	24.7%	18.7%	9.6%	12.0%

Lima negara penyumbang utama bagi eksport ialah Singapura, Amerika Syarikat, Indonesia, China dan United Kingdom. Sumbangan bagi kelima-lima negara ini ditunjukkan pada **Paparan 8**. Singapura, Indonesia dan China merupakan pasaran dominan bagi komponen perjalanan, sementara eksport ke Amerika Syarikat dan United Kingdom masing-masing didorong oleh perkhidmatan pembuatan dan perkhidmatan perniagaan lain.

Paparan 9: Import mengikut Negara Rakan Dagang Utama, 2016

#1
Singapura **19.3%**
RM31.9 bil

Disumbangkan oleh:

Perjalanan	Perkhidmatan Perniagaan Lain	Pengangkutan	Perkhidmatan TCI	Lain-lain
37.4%	19.4%	19.1%	11.7%	12.4%

#2
China **11.8%**
RM19.5 bil

Perjalanan	Pengangkutan	Perkhidmatan Perniagaan Lain	Perkhidmatan TCI	Lain-lain
38.3%	34.0%	12.3%	1.3%	14.1%

#3
Amerika Syarikat **9.6%**
RM15.9 bil

Perkhidmatan Perniagaan Lain	Pengangkutan	Perkhidmatan TCI	Perjalanan	Lain-lain
30.9%	17.5%	12.7%	9.9%	29.0%

#4
Jepun **7.2%**
RM11.9 bil

Perkhidmatan Perniagaan Lain	Pengangkutan	Perkhidmatan TCI	Perjalanan	Lain-lain
24.4%	23.4%	3.9%	3.8%	44.5%

#5
Thailand **5.3%**
RM8.7 bil

Pengangkutan	Perjalanan	Perkhidmatan Perniagaan Lain	Perkhidmatan TCI	Lain-lain
45.9%	38.4%	5.7%	1.2%	8.8%

Import perkhidmatan yang utama adalah dari Singapura, China, Amerika Syarikat, Jepun dan Thailand. Pecahan mengikut negara adalah seperti di **Paparan 9**. Bayaran kepada Singapura dan China kebanyakannya adalah bagi perjalanan, manakala import utama dari Amerika Syarikat adalah perkhidmatan perniagaan lain. Import dari Jepun adalah bagi pembinaan, sementara bayaran kepada Thailand adalah terutamanya bagi pengangkutan.

OVERVIEW

Malaysia's total international trade in services grew at 6.5 per cent to record RM311.7 billion in 2016. This represents 25.3 per cent of GDP at current prices.

Exports of services posted RM146.3 billion, increased by 7.5 per cent compared to the preceding year. Meanwhile, imports of services rose by 5.5 per cent to record RM165.4 billion (**Exhibit 1**). The increase in exports outpaced the imports which led to a lower services trade deficit of RM19.1 billion from RM20.6 billion in the previous year.

Exhibit 1: Value, Annual Growth and Percentage Share to GDP of International Trade in Services, 2011 - 2016

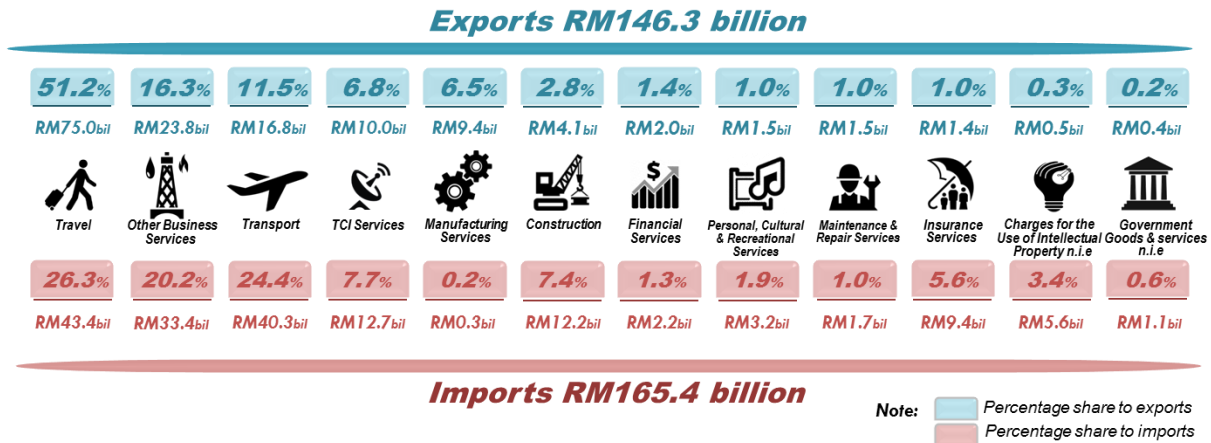
Year	RM billion			Annual Growth (%)			Percentage Share to GDP (%)	
	Exports	Imports	Net	Exports	Imports	Exports	Imports	
2016	146.3	165.4	-19.1	 7.5	 5.5	 11.9	 13.4	
2015	136.1	156.7	-20.6	 -1.1	 5.7	 11.8	 13.5	
2014	137.6	148.3	-10.7	 3.7	 4.3	 12.4	 13.4	
2013	132.7	142.3	-9.6	 5.9	 6.3	 13.0	 14.0	
2012	125.3	133.9	-8.5	 5.4	 14.0	 12.9	 13.8	
2011	118.9	117.4	1.5	 6.7	 11.9	 13.0	 12.9	

MAJOR SERVICES COMPONENTS

The international trade in services account consists of twelve components. However, the four largest contributors were travel, transport, telecommunications, computer & information (TCI) and other business services (OBS).

On the exports side, these four components accounted for 85.8 per cent (2015: 86.1%), while for imports the share was 78.6 per cent (2015: 79.4%). The comparison between exports and imports of services as depicted in **Exhibit 2**.

Exhibit 2: Exports dan Imports of Services by Components, 2016

Transport

Exports of transport grew by 2.6 per cent to RM16.8 billion in 2016, reflected by higher exports in passenger and other transport services segment. Both segments increased by 3.8 per cent and 3.2 per cent respectively as shown in **Exhibit 3**.

Imports of transport eased by 1.5 per cent to record RM40.3 billion mainly due to lower payments of passenger transport by RM0.2 billion. On the net basis, transport component showed a lower deficit of RM23.5 billion (2015: deficit RM24.6 billion).

Exhibit 3: Value and Annual Growth of Transport Component, 2015 - 2016

	Tahun	RM billion			Annual Growth of 2016 (%)	
		Exports	Imports	Net	Exports	Imports
Total	2016	16.8	40.3	-23.5	2.6%	-1.5%
	2015	16.4	40.9	-24.6		
Subcomponent						
 Passenger	2016	6.2	3.2	3.0	3.8%	-7.1%
	2015	6.0	3.5	2.5		
 Freight	2016	4.1	35.4	-31.3	-0.1%	-0.4%
	2015	4.1	35.6	-31.4		
 Others	2016	6.5	1.7	4.8	3.2%	-11.8%
	2015	6.3	1.9	4.4		

Travel

Travel receipts registered a value of RM75.0 billion, increased by 9.2 per cent as against 2015, supported by higher number of travellers. Travel for business and personal purposes surged by 6.5 per cent and 9.6 per cent respectively, as shown in **Exhibit 4**.

Exhibit 4: Value and Annual Growth of Travel Component, 2015 - 2016

	Year	RM billion			Annual Growth of 2016 (%)	
		Exports	Imports	Net	Exports	Imports
Total	2016	75.0	43.4	31.5	 9.2%	 4.1%
	2015	68.7	41.7	26.9		
Subcomponent						
 Business	2016	10.6	7.4	3.2	 6.5%	 -0.3%
	2015	9.9	7.4	2.5		
 Personal	2016	64.4	36.1	28.3	 9.6%	 5.1%
	2015	58.8	34.4	24.4		

Travel payments increased by 4.1 per cent due to higher number of outbound travellers. The increase was attributed to personal travel which rose by 5.1 per cent, while business travel eased marginally by 0.3 per cent. As exports outpaced the imports, the net continued to record a sturdy growth of 17.0 per cent with RM31.5 billion compared to RM26.9 billion in 2015.

Telecommunications, Computer and Information Services

Exports of TCI services contracted by 3.9 per cent to register RM10.0 billion in 2016. The decline was due to computer and information subcomponent which eased by 10.2 per cent despite the growth in telecommunications subcomponent at 18.9 per cent (**Exhibit 5**).

Exhibit 5: Value and Annual Growth of Telecommunications, Computer and Information Component, 2015 - 2016

		<u>RM billion</u>				
		Exports	Imports	Net	Exports	Imports
Total	2016	10.0	12.7	-2.8	-3.9%	-0.2%
	2015	10.4	12.8	-2.4		
<hr/>						
Subcomponent						
Telecommunications	2016	2.7	5.3	-2.7	18.9%	5.4%
	2015	2.2	5.0	-2.8		
Computer and Information	2016	7.3	7.4	-0.1	-10.2%	-3.9%
	2015	8.1	7.7	0.4		

On the imports side, the imports of TCI eased marginally by 0.2 per cent from the previous year to post RM12.7 billion. This was due to the decline in computer and information by 3.9 per cent. However, telecommunications subcomponent recorded a growth of 5.4 per cent. On the net basis, deficit of TCI services widened by RM0.4 billion from RM2.4 billion in the previous year.

Other Business Services

Exports of other business services amounted to RM23.8 billion, an increase of 9.2 per cent. Meanwhile, imports of this component surged 15.2 per cent to RM33.4 billion in 2016. On the net basis, the other business services deficit widened to RM9.6 billion from RM7.2 billion (**Exhibit 6**).

The other business services comprises of three main subcomponents of research and development services, professional & management consulting services and technical, trade-related and other business services. Research and development services exports increased by 0.9 per cent to RM1.4 billion, while payments for this services declined by 25.4 per cent to RM0.8 billion. As exports grew faster, the research and development services surplus increased to RM0.6 billion compared to RM0.3 billion in 2015.

Exhibit 6: Value and Annual Growth of Other Business Services Component, 2015 - 2016

	Year	RM billion			Annual Growth of 2016 (%)	
		Exports	Imports	Net	Exports	Imports
Total	2016	23.8	33.4	-9.6	 9.2%	 15.2%
2015	21.8	29.0	-7.2			
Subcomponent						
Research and development services 	2016	1.4	0.8	0.6	 0.9%	 -25.4%
2015	1.4	1.1	0.3			
Professional and management consulting services 	2016	7.7	6.4	1.3	 39.2%	 10.5%
2015	5.5	5.8	-0.3			
Technical, trade-related and other business services 	2016	14.7	26.2	-11.5	 -1.1%	 18.4%
2015	14.9	22.1	-7.3			

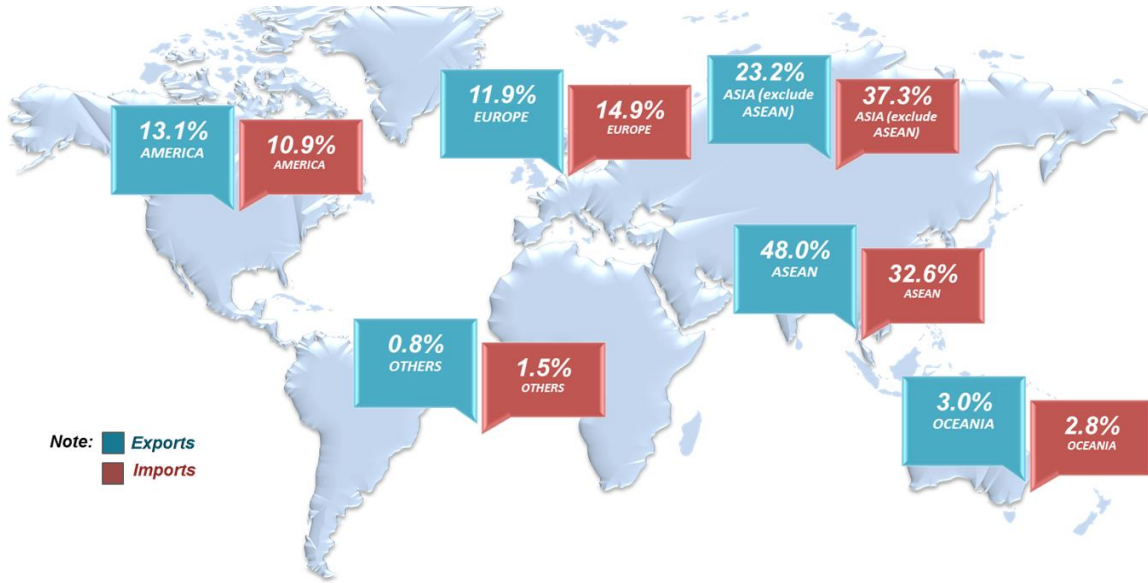
Exports of professional & management consulting services expanded by 39.2 per cent to RM7.7 billion, supported by business and management consulting services which rose by 46.6 per cent. As for imports, this subcomponent grew by 10.5 per cent to RM6.4 billion, mainly due to higher payments in business and management consulting which rose by 12.6 per cent.

The technical, trade-related and other business services exports moderated by 1.1 per cent due to lower receipt on trade-related and other business services. Meanwhile, imports of this component rose 18.4 per cent mainly due to higher payments on architectural, engineering and other technical subcomponent. Consequently, technical trade-related and other business services deficit widened to RM11.5 billion from RM7.3 billion in 2015.

MAJOR TRADING PARTNER

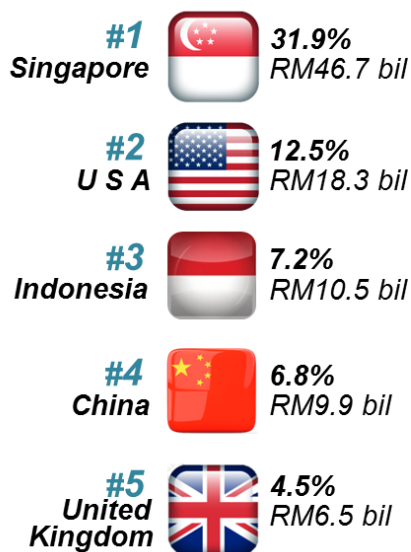
The major regional markets for Malaysia’s services exports in 2016 were ASEAN (48.0%), followed by Asia (excluding ASEAN) with 23.2 per cent, America (13.1%) and Europe (11.9%). These regional markets collectively contributed RM140.7 billion of total exports (Exhibit 7).

Exhibit 7: Percentage Share of Exports and Imports by Region, 2016

The main regions of services imports for Malaysia were Asia (excluding ASEAN) 37.3 per cent, followed by ASEAN with 32.6 per cent, Europe (14.9%) and America (10.9%). The total imports from these regions amounted to RM158.5 billion in 2016 (2015: RM149.1 billion).

Exhibit 8: Exports by Major Trading Partner Country, 2016

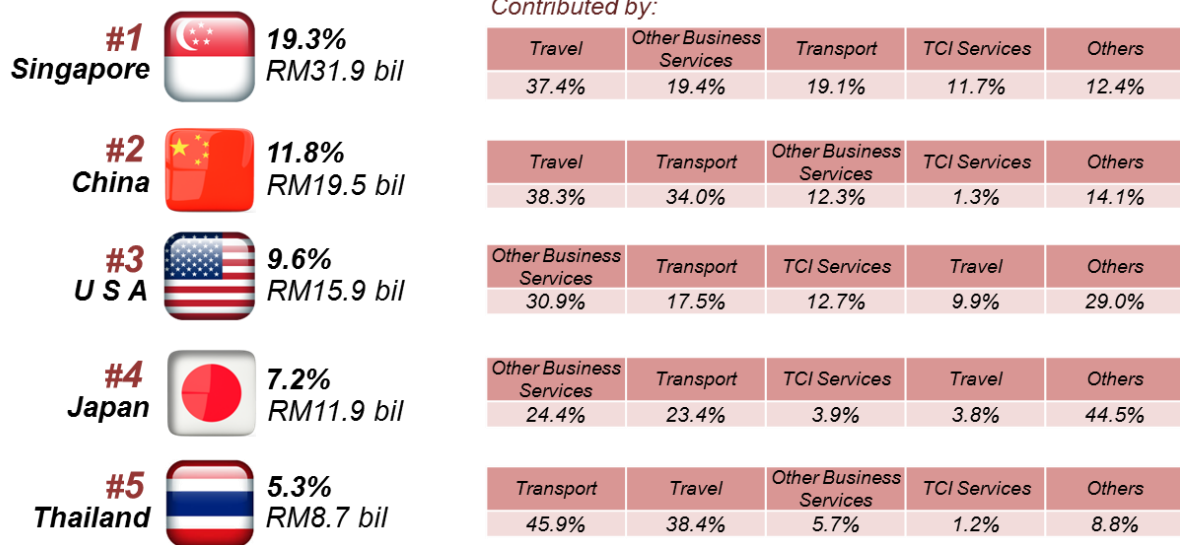

Contributed by:

Travel	Other Business Services	TCI Services	Transport	Others
74.3%	10.4%	5.1%	4.4%	5.8%
Other Business Services	TCI Services	Transport	Travel	Others
27.5%	8.4%	4.4%	3.4%	56.3%
Travel	Other Business Services	Transport	TCI Services	Others
80.0%	8.0%	5.5%	4.2%	2.3%
Travel	Transport	Other Business Services	TCI Services	Others
70.2%	17.7%	6.2%	2.6%	3.3%
Other Business Services	Travel	TCI Services	Transport	Others
35.0%	24.7%	18.7%	9.6%	12.0%

Top five countries contributed to the exports of services were Singapore, USA, Indonesia, China and United Kingdom. The breakdown of these five countries as shown in **Exhibit 8**. Singapore, Indonesia and China were dominant markets in travel component, while exports to USA and United Kingdom were driven by manufacturing services and other business services, respectively.

Exhibit 9: Imports by Major Trading Partner Country, 2016

Imports of services were mainly from Singapore, China, USA, Japan and Thailand. The breakdown of these countries were shown in **Exhibit 9**. The payments to Singapore and China were mostly for travel, whereas the major imports from USA was other business services. Imports from Japan was led by construction, while payments to Thailand mainly for transport.

JADUAL

TABLES

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong.
This page is deliberately left blank.

JADUAL 1 : EKSPORT PERKHIDMATAN MENGIKUT KOMPONEN
TABLE 1 : EXPORTS OF SERVICES BY COMPONENT

	RM Juta/ Million						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^r
JUMLAH EKSPORT/ TOTAL EXPORTS	111,466	118,880	125,337	132,685	137,618	136,095	146,313
1. Perkhidmatan pembuatan bagi input fizikal dimiliki pihak lain <i>Manufacturing services on physical inputs owned by others</i>	8,282	8,039	8,012	7,437	7,947	8,402	9,440
2. Perkhidmatan penyenggaraan dan pembaikan t.t.t.l. <i>Maintenance and repair services n.i.e.</i>	705	901	820	993	1,207	1,460	1,502
3. Pengangkutan/ Transport	15,696	15,482	13,761	14,701	15,617	16,365	16,792
3.1 Penumpang/ Passenger	4,730	5,181	4,523	5,636	6,125	5,963	6,192
3.2 Muatan/ Freight	6,810	5,806	4,543	4,081	3,858	4,138	4,133
3.3 Lain-lain/ Others	4,156	4,495	4,696	4,983	5,634	6,264	6,467
4. Perjalanan/ Travel	58,350	60,146	62,548	67,733	73,951	68,675	74,975
4.1 Perniagaan/ Business	11,690	12,027	11,206	10,011	10,727	9,915	10,561
4.2 Peribadi/ Personal	46,660	48,119	51,342	57,722	63,223	58,760	64,414
4.2.1 Berkaitan kesihatan/ Health-related	379	511	559	690	745	914	1,120
4.2.2 Berkaitan pendidikan/ Education-related	669	679	756	746	724	768	847
4.2.3 Lain-lain/ Others	45,613	46,929	50,028	56,286	61,754	57,078	62,447
5. Pembinaan/ Construction	3,324	3,374	3,634	3,239	2,796	4,038	4,086
6. Perkhidmatan insurans dan pencen/ Insurance and pension services	1,065	1,344	1,663	1,415	1,511	1,463	1,399
7. Perkhidmatan kewangan/ Financial services	626	1,078	998	1,001	1,133	1,332	2,038
8. Caj penggunaan harta intelek t.t.t.l. <i>Charges for the use of intellectual property n.i.e.</i>	320	455	417	342	248	351	461
9. Perkhidmatan telekomunikasi, komputer dan maklumat <i>Telecommunications, computer and information services</i>	6,851	7,412	9,033	9,001	9,039	10,372	9,964
9.1 Telekomunikasi/ Telecommunications	2,171	1,941	2,218	1,989	1,873	2,228	2,650
9.2 Komputer & Maklumat/ Computer & Information	4,680	5,471	6,815	7,011	7,166	8,145	7,314
10. Perkhidmatan perniagaan lain/ Other business services	15,608	19,881	23,674	25,885	22,965	21,760	23,770
10.1 Perkhidmatan penyelidikan dan pembangunan <i>Research and development services</i>	742	1,302	1,161	852	1,049	1,379	1,391
10.2 Perkhidmatan profesional dan rundingan pengurusan <i>Professional and management consulting services</i>	4,302	5,389	5,356	6,580	4,945	5,521	7,687
10.2.1 Guaman/ Legal	249	262	302	242	286	277	328
10.2.2 Perakaunan/ Accounting	282	367	399	338	593	669	651
10.2.3 Perniagaan dan Rundingan Pengurusan/ <i>Business and Management Consulting</i>	3,770	4,760	4,656	6,000	4,066	4,575	6,708
10.3 Perkhidmatan teknikal, berkaitan perdagangan dan perniagaan lain <i>Technical, trade-related and other business services</i>	10,565	13,190	17,156	18,453	16,971	14,860	14,692
10.3.1 Arkitek, kejuruteraan dan teknikal lain <i>Architectural, engineering and other technical</i>	3,273	4,507	5,900	6,439	6,297	7,173	7,181
10.3.2 Pajakan operasi/ Operating leasing	438	537	536	707	799	913	991
10.3.3 Perkhidmatan berkaitan perdagangan dan perniagaan lain <i>Trade-related and other business services</i>	6,855	8,146	10,721	11,307	9,875	6,774	6,520
11. Perkhidmatan persendirian, kebudayaan dan rekreasi <i>Personal, cultural and recreational services</i>	358	487	521	637	926	1,509	1,525
12. Barangan dan perkhidmatan kerajaan t.t.t.l. <i>Government goods and services n.i.e.</i>	281	279	257	300	278	369	361

JADUAL 2 : IMPORT PERKHIDMATAN MENGIKUT KOMPONEN
TABLE 2 : IMPORTS OF SERVICES BY COMPONENT

	RM Juta/ Million						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^a
JUMLAH IMPORT/ TOTAL IMPORTS	104,910	117,424	133,879	142,277	148,325	156,727	165,403
1. Perkhidmatan pembuatan bagi input fizikal dimiliki pihak lain <i>Manufacturing services on physical inputs owned by others</i>	80	105	135	168	148	211	252
2. Perkhidmatan penyenggaraan dan pembaikan t.t.t.l. <i>Maintenance and repair services n.i.e.</i>	479	607	727	1,040	989	1,477	1,691
3. Pengangkutan/ Transport	32,864	34,928	35,801	38,610	41,666	40,930	40,305
3.1 Penumpang/ Passenger	2,998	2,922	2,928	3,610	4,747	3,471	3,224
3.2 Muatan/ Freight	26,702	28,948	30,767	32,846	35,043	35,572	35,417
3.3 Lain-lain/ Others	3,164	3,057	2,106	2,154	1,877	1,887	1,664
4. Perjalanan/ Travel	26,733	31,187	37,726	38,566	40,718	41,734	43,449
4.1 Perniagaan/ Business	5,938	7,130	7,454	7,292	7,456	7,384	7,361
4.2 Peribadi/ Personal	20,795	24,057	30,272	31,274	33,261	34,350	36,088
4.2.1 Berkaitan kesihatan/ Health-related	88	122	84	59	73	73	68
4.2.2 Berkaitan pendidikan/ Education-related	6,014	5,848	6,235	6,506	6,864	7,836	7,414
4.2.3 Lain-lain/ Others	14,693	18,087	23,953	24,709	26,324	26,441	28,606
5. Pembinaan/ Construction	3,794	4,132	7,411	8,100	8,675	10,549	12,219
6. Perkhidmatan insurans dan pencen/ Insurance and pension services	7,025	7,738	8,898	8,712	9,047	9,222	9,368
7. Perkhidmatan kewangan/ Financial services	1,555	1,514	1,612	1,433	1,356	1,681	2,194
8. Caj penggunaan harta intelek t.t.t.l. <i>Charges for the use of intellectual property n.i.e.</i>	4,240	5,012	4,767	4,395	4,659	5,033	5,572
9. Perkhidmatan telekomunikasi, komputer dan maklumat <i>Telecommunications, computer and information services</i>	6,377	7,246	8,549	10,065	10,276	12,757	12,730
9.1 Telekomunikasi/ Telecommunications	2,726	3,240	3,524	3,870	4,171	5,044	5,317
9.2 Komputer & Maklumat/ Computer & Information	3,650	4,007	5,025	6,195	6,104	7,713	7,413
10. Perkhidmatan perniagaan lain/ Other business services	20,045	23,089	25,713	27,898	26,985	28,979	33,392
10.1 Perkhidmatan penyelidikan dan pembangunan <i>Research and development services</i>	535	514	614	543	817	1,060	790
10.2 Perkhidmatan profesional dan rundingan pengurusan <i>Professional and management consulting services</i>	6,122	6,591	8,337	7,914	5,223	5,796	6,408
10.2.1 Guaman/ Legal	222	289	254	249	410	512	594
10.2.2 Perakaunan/ Accounting	99	160	211	244	398	392	308
10.2.3 Perniagaan dan Rundingan Pengurusan/ <i>Business and Management Consulting</i>	5,801	6,142	7,872	7,421	4,415	4,892	5,506
10.3 Perkhidmatan teknikal, berkaitan perdagangan dan perniagaan lain <i>Technical, trade-related and other business services</i>	13,388	15,984	16,762	19,442	20,944	22,123	26,194
10.3.1 Arkitek, kejuruteraan dan teknikal lain <i>Architectural, engineering and other technical</i>	3,718	4,351	5,877	7,176	8,104	10,550	14,235
10.3.2 Pajakan operasi/ Operating leasing	1,797	2,205	2,390	1,588	2,180	2,682	2,746
10.3.3 Perkhidmatan berkaitan perdagangan dan perniagaan lain <i>Trade-related and other business services</i>	7,872	9,428	8,496	10,678	10,661	8,891	9,212
11. Perkhidmatan persendirian, kebudayaan dan rekreasi <i>Personal, cultural and recreational services</i>	934	1,063	1,868	2,773	3,181	3,183	3,182
12. Barangan dan perkhidmatan kerajaan t.t.t.l. <i>Government goods and services n.i.e</i>	783	803	672	518	626	971	1,050

JADUAL 3 : IMBANGAN PERDAGANGAN PERKHIDMATAN ANTARABANGSA MENGIKUT KOMPONEN
TABLE 3 : BALANCE OF INTERNATIONAL TRADE IN SERVICES BY COMPONENT

	RM Juta/ Million						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^a
JUMLAH BERSIH/ TOTAL NET	6,556	1,457	-8,542	-9,592	-10,706	-20,632	-19,090
1. Perkhidmatan pembuatan bagi input fizikal dimiliki pihak lain <i>Manufacturing services on physical inputs owned by others</i>	8,202	7,934	7,877	7,269	7,800	8,191	9,188
2. Perkhidmatan penyenggaraan dan pembaikan t.t.t.l. <i>Maintenance and repair services n.i.e.</i>	226	294	93	-46	218	-17	-189
3. Pengangkutan/ Transport	-17,168	-19,445	-22,040	-23,909	-26,050	-24,565	-23,513
3.1 Penumpang/ Passenger	1,732	2,260	1,595	2,026	1,378	2,492	2,968
3.2 Muatan/ Freight	-19,892	-23,142	-26,225	-28,764	-31,185	-31,434	-31,284
3.3 Lain-lain/ Others	993	1,437	2,590	2,829	3,757	4,377	4,802
4. Perjalanan/ Travel	31,617	28,959	24,821	29,167	33,233	26,941	31,526
4.1 Perniagaan/ Business	5,752	4,897	3,752	2,718	3,271	2,531	3,200
4.2 Peribadi/ Personal	25,865	24,062	21,070	26,449	29,962	24,410	28,326
4.2.1 Berkaitan kesihatan/ Health-related	291	389	474	631	672	841	1,052
4.2.2 Berkaitan pendidikan/ Education-related	-5,346	-5,169	-5,479	-5,760	-6,140	-7,068	-6,566
4.2.3 Lain-lain/ Others	30,920	28,843	26,075	31,577	35,430	30,637	33,840
5. Pembinaan/ Construction	-470	-757	-3,777	-4,861	-5,879	-6,511	-8,133
6. Perkhidmatan insurans dan pencen/ Insurance and pension services	-5,960	-6,394	-7,234	-7,296	-7,536	-7,759	-7,969
7. Perkhidmatan kewangan/ Financial services	-930	-435	-614	-432	-223	-349	-156
8. Caj penggunaan harta intelek t.t.t.l. <i>Charges for the use of intellectual property n.i.e.</i>	-3,920	-4,557	-4,350	-4,053	-4,411	-4,682	-5,111
9. Perkhidmatan telekomunikasi, komputer dan maklumat <i>Telecommunications, computer and information services</i>	474	166	483	-1,064	-1,237	-2,384	-2,766
9.1 Telekomunikasi/ Telecommunications	-556	-1,298	-1,306	-1,880	-2,298	-2,816	-2,667
9.2 Komputer & Maklumat/ Computer & Information	1,030	1,464	1,789	816	1,061	431	-99
10. Perkhidmatan perniagaan lain/ Other business services	-4,437	-3,207	-2,040	-2,013	-4,019	-7,219	-9,622
10.1 Perkhidmatan penyelidikan dan pembangunan <i>Research and development services</i>	206	788	547	310	232	319	600
10.2 Perkhidmatan profesional dan rundingan pengurusan <i>Professional and management consulting services</i>	-1,821	-1,202	-2,981	-1,333	-278	-275	1,280
10.2.1 Guaman/ Legal	27	-27	48	-7	-125	-235	-266
10.2.2 Perakaunan/ Accounting	183	207	187	94	195	277	344
10.2.3 Perniagaan dan Rundingan Pengurusan/ Business and Management Consulting	-2,031	-1,382	-3,216	-1,421	-348	-317	1,202
10.3 Perkhidmatan teknikal, berkaitan perdagangan dan perniagaan lain <i>Technical, trade-related and other business services</i>	-2,823	-2,793	394	-989	-3,973	-7,263	-11,502
10.3.1 Arkitek, kejuruteraan dan teknikal lain <i>Architectural, engineering and other technical</i>	-446	155	23	-737	-1,806	-3,378	-7,054
10.3.2 Pajakan operasi/ Operating leasing	-1,360	-1,667	-1,854	-881	-1,382	-1,768	-1,756
10.3.3 Perkhidmatan berkaitan perdagangan dan perniagaan lain <i>Trade-related and other business services</i>	-1,018	-1,282	2,225	629	-785	-2,117	-2,692
11. Perkhidmatan persendirian, kebudayaan dan rekreasi <i>Personal, cultural and recreational services</i>	-576	-577	-1,346	-2,136	-2,255	-1,674	-1,657
12. Barangan dan perkhidmatan kerajaan t.t.t.l. <i>Government goods and services n.i.e.</i>	-502	-524	-415	-218	-349	-603	-689

JADUAL 4 : EKSPORT PERKHIDMATAN MENGIKUT NEGARA RAKAN DAGANG UTAMA
TABLE 4 : EXPORTS OF SERVICES BY MAJOR TRADING PARTNER COUNTRY

	RM Juta/ Million						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^f
JUMLAH EKSPORT/ TOTAL EXPORTS	111,466	118,880	125,337	132,685	137,618	136,095	146,313
ASIA	74,470	78,508	84,797	90,980	95,699	93,825	104,124
Arab Saudi/ <i>Saudi Arabia</i>	1,170	1,181	1,339	1,497	1,673	1,558	1,656
Bangladesh	180	207	331	529	904	665	727
Brunei Darussalam	3,268	3,700	3,973	3,589	4,173	3,663	4,172
Republik Rakyat China/ <i>People's Republic of China</i>	5,209	5,166	6,400	7,847	7,468	8,007	9,878
Emiriah Arab Bersatu/ <i>United Arab Emirates</i>	619	734	688	1,041	1,047	798	732
Filipina/ <i>Philippines</i>	1,181	1,054	1,407	1,642	2,364	2,177	2,019
Hong Kong	1,441	1,911	1,933	2,012	1,743	2,113	2,541
India	3,600	3,714	3,837	4,092	4,090	4,470	4,919
Indonesia	6,005	5,578	6,597	7,634	8,942	9,241	10,471
Iran	1,409	1,876	1,815	531	437	418	377
Iraq	341	424	506	436	442	383	147
Jepun/ <i>Japan</i>	6,177	6,063	5,984	6,178	6,023	6,171	5,920
Nepal	128	169	205	292	524	337	177
Oman	119	159	250	289	368	360	210
Pakistan	409	311	429	491	516	416	384
Republik Korea/ <i>Republic of Korea</i>	1,264	1,409	1,778	2,116	2,868	2,849	3,514
Singapura/ <i>Singapore</i>	36,847	39,050	40,954	42,822	43,456	41,219	46,693
Sri Lanka	161	127	260	252	433	278	307
Taiwan	899	970	1,065	1,408	1,326	1,242	1,467
Thailand	2,257	2,306	2,498	3,043	3,805	3,907	4,943
Turki/ <i>Turkey</i>	141	180	211	223	354	305	315
Vietnam	502	510	635	749	1,288	1,647	1,306
Asia Lain/ <i>Other Asia</i>	1,142	1,710	1,703	2,266	1,456	1,602	1,251
AMERIKA/ AMERICA	15,367	16,819	16,029	16,611	16,698	18,339	19,137
Amerika Syarikat/ <i>United States of America</i>	14,559	15,932	14,934	14,972	15,491	17,396	18,279
Kanada/ <i>Canada</i>	441	474	626	535	522	408	390
Amerika Lain/ <i>Other America</i>	367	412	469	1,103	685	535	468
EROPAH/ EUROPE	14,400	15,548	17,283	17,769	17,364	17,188	17,443
Austria	417	457	579	516	561	501	564
Belanda/ <i>Netherlands</i>	2,363	2,345	2,098	1,930	1,910	1,943	1,962
Ireland	195	252	367	441	360	448	327
Itali/ <i>Italy</i>	1,402	839	1,272	1,313	744	680	482
Jerman/ <i>Germany</i>	2,118	2,144	2,484	2,595	2,817	2,879	3,201
Perancis/ <i>France</i>	872	1,269	1,766	2,202	1,531	1,458	1,275
Poland	26	38	38	140	328	266	247
Rusia/ <i>Russian Federation</i>	136	169	205	257	319	295	259
Sweden	415	282	277	275	272	257	578
Switzerland	616	523	502	497	577	480	566
United Kingdom	4,767	6,163	6,374	6,203	6,548	6,474	6,528
Eropah Lain/ <i>Other Europe</i>	1,073	1,066	1,321	1,402	1,400	1,505	1,455
OCEANIA	5,941	6,430	5,914	5,782	6,002	5,314	4,320
Australia	5,440	5,739	5,220	5,137	5,153	4,525	3,697
New Zealand	413	599	560	585	801	661	579
Oceania Lain/ <i>Other Oceania</i>	88	91	134	60	49	127	44
AFRIKA/ AFRICA	1,145	1,352	929	1,193	1,356	1,320	1,058
Afrika Selatan/ <i>South Africa</i>	251	307	187	156	253	180	139
Mauritius	302	301	268	396	343	381	286
Mesir/ <i>Egypt</i>	202	205	122	294	373	335	239
Afrika Lain/ <i>Other Africa</i>	390	540	351	347	386	424	394
LAIN-LAIN/ OTHERS	143	223	385	349	500	109	230
ASEAN	50,404	52,601	56,475	60,284	64,649	62,489	70,188
KESATUAN EROPAH (EU-28)/ EUROPEAN UNION (EU-28)	13,405	14,636	16,114	16,647	16,055	15,894	16,197

JADUAL 5 : IMPORT PERKHIDMATAN MENGIKUT NEGARA RAKAN DAGANG UTAMA
TABLE 5 : IMPORTS OF SERVICES BY MAJOR TRADING PARTNER COUNTRY

	RM Juta/ Million						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^f
JUMLAH IMPORT/ TOTAL IMPORTS	104,910	117,424	133,879	142,277	148,325	156,727	165,403
ASIA	66,320	76,680	87,094	93,030	100,857	106,900	115,743
Arab Saudi/ <i>Saudi Arabia</i>	1,619	1,864	1,669	1,220	1,337	1,615	3,301
Bangladesh	206	310	296	270	376	517	470
Brunei Darussalam	944	1,157	1,637	1,571	1,638	1,463	2,637
Republik Rakyat China/ <i>People's Republic of China</i>	5,883	6,948	7,942	9,660	10,385	13,398	19,473
Emiriah Arab Bersatu/ <i>United Arab Emirates</i>	1,149	1,685	1,766	1,945	2,283	2,193	2,010
Filipina/ <i>Philippines</i>	1,117	849	859	1,043	1,371	1,662	1,761
Hong Kong	4,086	4,974	5,156	5,089	5,350	5,611	4,708
India	1,232	1,442	1,676	2,074	2,082	2,589	2,944
Indonesia	5,096	6,109	6,985	6,496	7,086	5,441	6,859
Iran	134	173	142	88	88	47	78
Iraq	15	20	62	65	63	54	28
Jepun/ <i>Japan</i>	5,591	5,661	6,066	7,215	9,493	10,944	11,888
Nepal	13	81	123	175	324	388	268
Oman	23	103	79	160	99	94	93
Pakistan	130	155	185	187	233	203	237
Republik Korea/ <i>Republic of Korea</i>	2,558	2,938	2,881	4,056	5,337	6,947	8,139
Singapura/ <i>Singapore</i>	23,705	27,329	31,984	34,100	35,036	35,355	31,892
Sri Lanka	159	134	188	190	172	190	178
Taiwan	3,493	4,607	4,768	5,125	5,476	5,834	5,944
Thailand	6,700	7,180	9,424	8,891	9,121	8,779	8,736
Turki/ <i>Turkey</i>	569	340	222	242	242	394	455
Vietnam	968	1,251	1,607	1,941	1,703	1,854	1,629
Asia Lain/ <i>Other Asia</i>	932	1,370	1,378	1,228	1,562	1,328	2,014
AMERIKA/ AMERICA	15,311	15,653	17,142	17,151	16,851	18,059	18,061
Amerika Syarikat/ <i>United States of America</i>	13,568	13,768	14,650	14,339	13,889	15,956	15,910
Kanada/ <i>Canada</i>	659	574	824	672	734	811	773
Amerika Lain/ <i>Other America</i>	1,084	1,311	1,668	2,140	2,228	1,292	1,379
EROPAH/ EUROPE	16,793	18,235	22,480	24,332	22,647	24,113	24,659
Austria	123	160	196	217	237	255	191
Belanda/ <i>Netherlands</i>	2,596	2,634	2,687	2,532	2,427	2,599	2,254
Ireland	418	519	484	496	563	682	711
Itali/ <i>Italy</i>	1,503	1,151	1,716	1,510	1,023	1,054	1,182
Jerman/ <i>Germany</i>	2,245	2,280	2,907	3,142	3,610	3,054	4,135
Perancis/ <i>France</i>	1,109	1,424	3,329	3,612	2,262	1,854	2,026
Poland	39	57	41	75	70	74	109
Rusia/ <i>Russian Federation</i>	146	140	186	317	481	295	521
Sweden	605	375	280	581	381	331	614
Switzerland	883	1,102	1,066	1,217	1,350	1,517	1,359
United Kingdom	5,978	6,875	7,875	8,644	7,886	9,722	8,438
Eropah Lain/ <i>Other Europe</i>	1,147	1,519	1,714	1,989	2,355	2,675	3,119
OCEANIA	5,263	5,600	5,784	6,014	5,782	5,670	4,680
Australia	4,700	4,950	5,114	5,228	5,015	5,014	4,157
New Zealand	516	552	606	519	515	582	457
Oceania Lain/ <i>Other Oceania</i>	48	99	64	266	252	74	66
AFRIKA/ AFRICA	1,045	1,087	1,184	1,372	1,873	1,464	1,941
Afrika Selatan/ <i>South Africa</i>	274	313	235	297	748	301	183
Mauritius	111	112	151	227	125	194	116
Mesir/ <i>Egypt</i>	153	174	260	224	255	439	1,165
Afrika Lain/ <i>Other Africa</i>	508	488	538	624	745	530	476
LAIN-LAIN/ OTHERS	178	168	195	379	315	521	320
ASEAN	38,871	44,158	52,945	54,485	56,448	55,003	53,981
KESATUAN EROPAH (EU-28)/ EUROPEAN UNION (EU-28)	15,487	16,586	20,810	22,224	19,956	21,592	22,289

r: Disemak/ Revised

JADUAL 6 : EKSPORT PERKHIDMATAN MENGIKUT NEGARA RAKAN DAGANG UTAMA DAN KOMPONEN
TABLE 6 : EXPORTS OF SERVICES BY MAJOR TRADING PARTNER COUNTRY AND COMPONENT

RM Juta/ Million

	Pengangkutan <i>Transport</i>	Perjalanan <i>Travel</i>	Perkhidmatan telekomunikasi, komputer dan maklumat <i>Telecommunications, computer and information services</i>	Perkhidmatan perniagaan lain <i>Other business services</i>	Perkhidmatan lain <i>Other services</i>	JUMLAH EKSPORT <i>TOTAL EXPORTS</i>
2016^r						
JUMLAH EKSPORT/ TOTAL EXPORTS	16,792	74,975	9,964	23,770	20,811	146,313
ASIA	12,163	67,764	5,672	11,558	6,967	104,124
Brunei Darussalam	5	3,541	162	390	74	4,172
Republik Rakyat China/ <i>People's Republic of China</i>	1,752	6,938	253	612	323	9,878
Hong Kong	487	48	668	743	595	2,541
India	1,149	2,342	297	406	725	4,919
Indonesia	576	8,375	442	836	242	10,471
Jepun/ <i>Japan</i>	3,220	1,198	199	655	648	5,920
Filipina/ <i>Philippines</i>	255	1,080	434	182	67	2,019
Pakistan	41	234	19	55	36	384
Republik Korea/ <i>Republic of Korea</i>	570	1,318	84	1,160	383	3,514
Singapura/ <i>Singapore</i>	2,058	34,713	2,392	4,855	2,675	46,693
Taiwan	329	909	44	103	83	1,467
Thailand	441	3,110	474	582	336	4,943
AMERIKA/ AMERICA	899	936	1,584	5,282	10,435	19,137
Amerika Syarikat/ <i>United States of America</i>	806	629	1,532	5,027	10,285	18,279
EROPAH/ EUROPE	2,164	4,017	2,553	5,716	2,993	17,443
Perancis/ <i>France</i>	198	449	45	468	115	1,275
Jerman/ <i>Germany</i>	385	405	336	1,393	681	3,201
Itali/ <i>Italy</i>	0	158	2	38	283	482
Belanda/ <i>Netherlands</i>	940	235	354	353	79	1,962
United Kingdom	629	1,610	1,219	2,284	785	6,528
OCEANIA	1,567	1,667	127	618	341	4,320
Australia	1,209	1,485	121	570	313	3,697
New Zealand	357	177	4	27	14	579
AFRIKA/ AFRICA	0	591	27	390	50	1,058
LAIN-LAIN/ OTHERS	0	0	0	206	25	230
ASEAN	3,595	51,509	3,984	7,196	3,904	70,188
KESATUAN EROPAH (EU-28)/ EUROPEAN UNION (EU-28)	2,164	3,598	2,478	5,159	2,799	16,197
2015						
JUMLAH EKSPORT/ TOTAL EXPORTS	16,365	68,675	10,372	21,760	18,924	136,095
ASIA	10,858	60,048	6,260	10,286	6,373	93,825
Brunei Darussalam	3	3,026	155	302	177	3,663
Republik Rakyat China/ <i>People's Republic of China</i>	1,454	5,406	202	695	251	8,007
Hong Kong	441	4	526	678	464	2,113
India	1,025	2,441	414	253	337	4,470
Indonesia	575	7,038	483	924	221	9,241
Jepun/ <i>Japan</i>	3,086	1,506	194	819	566	6,171
Filipina/ <i>Philippines</i>	115	1,451	371	184	56	2,177
Pakistan	32	273	22	60	28	416
Republik Korea/ <i>Republic of Korea</i>	362	1,269	86	855	277	2,849
Singapura/ <i>Singapore</i>	1,811	29,477	3,116	4,113	2,702	41,219
Taiwan	231	781	41	130	59	1,242
Thailand	377	2,418	453	381	278	3,907
AMERIKA/ AMERICA	927	1,215	1,752	5,401	9,044	18,339
Amerika Syarikat/ <i>United States of America</i>	848	767	1,703	5,200	8,877	17,396
EROPAH/ EUROPE	2,720	4,584	2,155	4,808	2,920	17,188
Perancis/ <i>France</i>	340	524	29	393	171	1,458
Jerman/ <i>Germany</i>	467	466	314	1,028	604	2,879
Itali/ <i>Italy</i>	0	207	9	65	399	680
Belanda/ <i>Netherlands</i>	1,020	288	326	233	77	1,943
United Kingdom	872	1,667	1,184	2,051	700	6,474
OCEANIA	1,858	2,298	150	606	402	5,314
Australia	1,524	2,060	122	551	268	4,525
New Zealand	333	235	18	31	43	661
AFRIKA/ AFRICA	0	531	55	574	160	1,320
LAIN-LAIN/ OTHERS	0	0	0	85	24	109
ASEAN	3,120	44,314	4,631	6,308	4,115	62,489
KESATUAN EROPAH (EU-28)/ EUROPEAN UNION (EU-28)	2,712	4,081	2,042	4,369	2,690	15,894

JADUAL 7 : IMPORT PERKHIDMATAN MENGIKUT NEGARA RAKAN DAGANG UTAMA DAN KOMPONEN
TABLE 7 : IMPORTS OF SERVICES BY MAJOR TRADING PARTNER COUNTRY AND COMPONENT

RM Juta/ Million

	Pengangkutan <i>Transport</i>	Perjalanan <i>Travel</i>	Perkhidmatan telekomunikasi, komputer dan maklumat <i>Telecom- munications, computer and information services</i>	Perkhidmatan perniagaan lain <i>Other business services</i>	Perkhidmatan lain <i>Other services</i>	JUMLAH IMPORT <i>TOTAL IMPORTS</i>
2016^r						
JUMLAH IMPORT/ TOTAL IMPORTS	40,305	43,449	12,730	33,392	35,528	165,403
ASIA	29,791	36,484	7,610	19,893	21,965	115,743
Brunei Darussalam	33	2,438	30	92	43	2,637
Republik Rakyat China/ <i>People's Republic of China</i>	6,618	7,464	252	2,396	2,742	19,473
Hong Kong	688	413	1,080	1,341	1,186	4,708
India	809	357	431	771	576	2,944
Indonesia	1,536	3,375	444	840	664	6,859
Jepun/ <i>Japan</i>	2,776	446	466	2,904	5,295	11,888
Filipina/ <i>Philippines</i>	337	955	109	201	160	1,761
Pakistan	58	61	22	50	45	237
Republik Korea/ <i>Republic of Korea</i>	1,811	339	65	2,427	3,498	8,139
Singapura/ <i>Singapore</i>	6,084	11,920	3,741	6,200	3,948	31,892
Taiwan	1,986	1,496	61	854	1,546	5,944
Thailand	4,006	3,354	104	497	775	8,736
AMERIKA/ AMERICA	3,732	1,692	2,135	5,360	5,143	18,061
Amerika Syarikat/ <i>United States of America</i>	2,788	1,578	2,019	4,920	4,606	15,910
EROPAH/ EUROPE	5,208	2,475	2,641	7,024	7,310	24,659
Perancis/ <i>France</i>	457	71	333	605	559	2,026
Jerman/ <i>Germany</i>	1,129	49	388	831	1,737	4,135
Itali/ <i>Italy</i>	259	12	53	726	133	1,182
Belanda/ <i>Netherlands</i>	882	34	352	417	569	2,254
United Kingdom	974	1,898	742	2,098	2,725	8,438
OCEANIA	1,099	1,755	233	795	798	4,680
Australia	894	1,621	207	738	696	4,157
New Zealand	167	134	24	46	87	457
AFRIKA/ AFRICA	376	1,043	111	145	266	1,941
LAIN-LAIN/ OTHERS	99	0	0	175	46	320
ASEAN	12,963	22,509	4,465	8,106	5,938	53,981
KESATUAN EROPAH (EU-28)/ EUROPEAN UNION (EU-28)	4,506	2,282	2,434	6,613	6,453	22,289
2015						
JUMLAH IMPORT/ TOTAL IMPORTS	40,930	41,734	12,757	28,979	32,328	156,727
ASIA	29,357	33,781	7,880	15,649	20,233	106,900
Brunei Darussalam	29	1,313	9	48	65	1,463
Republik Rakyat China/ <i>People's Republic of China</i>	6,441	3,100	258	1,629	1,969	13,398
Hong Kong	655	1,906	906	1,292	852	5,611
India	773	300	381	696	438	2,589
Indonesia	1,503	2,252	472	665	550	5,441
Jepun/ <i>Japan</i>	2,656	208	277	1,821	5,983	10,944
Filipina/ <i>Philippines</i>	334	873	137	186	132	1,662
Pakistan	45	59	25	43	31	203
Republik Korea/ <i>Republic of Korea</i>	1,563	134	80	1,294	3,876	6,947
Singapura/ <i>Singapore</i>	6,376	15,119	4,364	5,453	4,043	35,355
Taiwan	1,889	2,830	60	596	459	5,834
Thailand	3,992	3,590	72	414	711	8,779
AMERIKA/ AMERICA	4,085	1,402	2,151	5,791	4,630	18,059
Amerika Syarikat/ <i>United States of America</i>	3,134	1,240	2,151	5,791	3,640	15,956
EROPAH/ EUROPE	5,593	3,626	2,335	6,352	6,206	24,113
Perancis/ <i>France</i>	433	87	116	522	695	1,854
Jerman/ <i>Germany</i>	1,291	141	300	624	699	3,054
Itali/ <i>Italy</i>	252	6	21	372	402	1,054
Belanda/ <i>Netherlands</i>	1,046	53	466	393	641	2,599
United Kingdom	1,047	2,833	720	2,578	2,543	9,722
OCEANIA	1,181	2,577	190	810	912	5,670
Australia	981	2,355	156	735	787	5,014
New Zealand	167	217	33	61	104	582
AFRIKA/ AFRICA	483	340	201	185	256	1,464
LAIN-LAIN/ OTHERS	230	8	0	192	90	521
ASEAN	13,215	23,713	5,095	7,174	5,807	55,003
KESATUAN EROPAH (EU-28)/ EUROPEAN UNION (EU-28)	4,873	3,549	2,136	5,579	5,455	21,592

A. KONSEP DAN DEFINISI

1. Perdagangan Perkhidmatan Antarabangsa

Merujuk kepada transaksi perkhidmatan antara residen Malaysia dengan bukan residen (selaras dengan statistik BOP). Perkhidmatan boleh dibekalkan sama ada dengan atau tanpa pergerakan fizikal yang merentasi sempadan oleh pembekal dan pengguna. Bagi perkhidmatan tertentu, pembekal dan pengguna boleh kekal di negara masing-masing atau melibatkan pergerakan fizikal yang merentasi sempadan oleh pengguna (untuk mendapatkan perkhidmatan) atau pembekal (untuk membekalkan perkhidmatan).

2. Residen

Residen ialah:

- orang yang tinggal atau menetap di Malaysia bagi tempoh sekurang-kurangnya satu tahun; dan
- syarikat atau institusi yang berada/beroperasi di Malaysia di mana kepentingan ekonominya berpusat di Malaysia.

Satu unit institusi dikatakan mempunyai pusat kepentingan di wilayah ekonomi di sebuah negara apabila wujudnya lokasi seperti bangunan, tempat pengeluaran, atau premis lain di mana atau dari mana unit tersebut mengusahakan atau bercadang untuk terus mengusahakan, sama ada untuk tempoh selama-lamanya atau tempoh yang panjang, di dalam aktiviti ekonomi dan dengan skala urusniaga yang signifikan.

Bukan residen merujuk kepada individu, syarikat atau institusi yang tinggal, atau berada/beroperasi di negara luar Malaysia.

Status residen perwakilan kerajaan asing, organisasi antarabangsa, pelajar asing dan pesakit asing, adalah seperti berikut:

- perwakilan kerajaan asing (kedutaan, konsulat, pangkalan ketenteraan, kerajaan asing) di Malaysia dianggap sebagai pihak luar-wilayah dan, dengan itu dianggap sebagai bukan-residen;
- perwakilan kerajaan Malaysia di luar negeri dianggap sebagai residen Malaysia;
- organisasi antarabangsa tidak dianggap sebagai residen bagi mana-mana ekonomi/negara; dan
- pelajar asing dan pesakit asing dianggap sebagai residen negara asal mereka.

3. Komponen SITS

Perdagangan perkhidmatan antarabangsa diklasifikasikan kepada 12 komponen utama.

i. Perkhidmatan Pembuatan Input Fizikal dimiliki Pihak Lain

Ia meliputi caj fi oleh pemproses kepada pemilik barangan bagi aktiviti pembuatan (cth: pemprosesan, pengumpulan, pembungkusan atau pelabelan). Pengiktirafan terhadap perkhidmatan ini adalah selari dengan *treatment* pengecualian barangan untuk prosesan (tanpa pertukaran hak milik) daripada penyusunan eksport dan import barangan dalam statistik imbalan pembayaran.

ii. Perkhidmatan Penyenggaraan dan Pembaikan t.t.t.l.

Termasuk penyenggaraan dan kerja pembaikan oleh residen ke atas barangan yang dimiliki oleh bukan residen (dan sebaliknya). Kerja pembaikan mungkin dilakukan di tempat pembaikan atau di tempat lain. Ia termasuk penyenggaraan dan pembaikan bagi kapal, pesawat dan kelengkapan pengangkutan lain.

Tidak termasuk:

Pembersihan peralatan pengangkutan (termasuk dalam perkhidmatan pengangkutan);

Pembaikan pembinaan dan penyenggaraan (termasuk dalam pembinaan); dan

Penyenggaraan dan pembaikan komputer (termasuk dalam perkhidmatan komputer).

iii. Pengangkutan

Pengangkutan meliputi semua jenis pengangkutan iaitu laut, udara, dan lain-lain (termasuk darat, jalan air, angkasa lepas dan saluran paip) dan perkhidmatan pos dan kurier. Ia melibatkan pengangkutan penumpang, muatan (pergerakan barangan) dan perkhidmatan pengangkutan lain dan perkhidmatan pos & kurier.

(a) Perkhidmatan Pengangkutan Penumpang

Perkhidmatan ini merujuk kepada pengangkutan penumpang di peringkat antarabangsa. Perkhidmatan lain yang membabitkan perbelanjaan penumpang yang menaiki kapal/pesawat udara, bayaran kerana lebih bagasi dan barangan persendirian yang dibawa bersama juga diambil kira.

Untuk mengelakkan kesulitan dalam menentukan taraf residen penumpang, satu ketetapan telah dibuat di mana tiket penumpang yang dijual di Malaysia disifatkan sebagai dijual kepada residen. Sebaliknya, tiket penumpang yang dijual di negara asing disifatkan sebagai dijual kepada bukan residen.

(b) Perkhidmatan Tambang Muatan

Item ini meliputi pengangkutan dan perkhidmatan pengagihan yang dilakukan oleh:

- residen ke atas barangan dan kebanyakan barangan alih lain yang diperolehi atau dimiliki oleh bukan residen (eksport bagi Malaysia); dan
- bukan-residen ke atas barangan dan kebanyakan barangan alih lain yang diperolehi atau dimiliki oleh residen (import bagi Malaysia).

Penghantaran barangan biasanya ditetapkan bermula di sempadan kastam negara pengeksport. Ini dibuat sebagai asas dalam pengiraan penghantaran barangan dan supaya ianya konsisten dengan penilaian f.o.b. bagi komponen barangan. Prosedur penyusunan adalah seperti berikut:

- dikira sebagai eksport semua perkhidmatan yang dibekalkan oleh residen Malaysia/negara lain ke atas eksport, sebaik sahaja barangan eksport tersebut dimuatkan ke kapal/pesawat udara di sempadan Malaysia/negara lain dari tempat di mana barangan dieksport; dan
- dikira sebagai import semua perkhidmatan yang dibekalkan oleh residen asing ke atas import Malaysia, sebaik sahaja barangan tersebut dimuatkan ke kapal/pesawat udara di sempadan kastam negara pengeksport.

Bayaran tambang muatan kepada syarikat perkapalan dan penerbangan bukan-residen atas perkhidmatan yang diterima berkaitan barangan import Malaysia. Pendapatan tambang muatan yang diterima oleh syarikat residen kerana perkhidmatan pengangkutan barangan import Malaysia tidak diambil kira berdasarkan andaian semua perbelanjaan tambang muatan bagi import adalah ditanggung oleh residen.

(c) Perkhidmatan Pengangkutan Lain

Bayaran bagi perkhidmatan di pelabuhan atau di lapangan terbang oleh syarikat pengangkut direkodkan di sini. Perkhidmatan tersebut termasuklah perkhidmatan pemunggahan kargo, Perkhidmatan lapangan terbang/pelabuhan, pengemudian dan penundaan.

Perkhidmatan lain yang berkaitan dijalankan oleh *shippers/carriers* dan peralatan yang setara seperti bot tunda, kapal tunda dan operasi menyelamat juga membentuk sebahagian daripada komponen ini.

Aktiviti perkhidmatan sokongan dan tambahan termasuk perkhidmatan penyimpanan & pergudangan, pengurusan inventori, pembungkusan & pembungkusan semula, dll. Ini tidak termasuk sewaan (*charter*) pengangkut tanpa anak kapal di mana ianya dimasukkan dalam perkhidmatan perniagaan lain.

(d) Perkhidmatan Pos dan Kurier

Perkhidmatan pos dan kurier meliputi pengambilan, pengangkutan dan penghantaran bungkusan, pakej, dan dokumen bercetak lain. Ia tidak termasuk bayaran kepada entiti perkhidmatan pos, seperti portal giro, perkhidmatan akaun simpanan & perbankan dan caj penyimpanan barangan.

iv. Perjalanan

Item ini merujuk kepada barangan dan perkhidmatan seperti penginapan, makanan, hiburan, pengangkutan domestik, hadiah dan cenderamata yang diperolehi oleh pelawat asing ketika berada di Malaysia dan yang diperolehi oleh pelawat Malaysia ketika berada di negara asing. Perbelanjaan oleh anak kapal juga di ambilkira. Pengangkutan antarabangsa pelawat direkodkan di bawah perkhidmatan pengangkutan.

Kedua-dua jenis pelawat iaitu pelancong dan pelawat harian adalah termasuk dalam penyusunan ini. Lembaga Penggalakan Pelancongan Malaysia mendefinisikan pelancong dan pelawat harian seperti berikut:

- **Pelancong**
“Warga asing yang melawat Malaysia bukan untuk tujuan bekerja di Malaysia dan tinggal sekurang-kurangnya satu malam tetapi tidak melebihi satu tahun”; dan
- **Pelawat Harian**
“Warga asing yang melawat Malaysia bukan untuk tujuan bekerja di Malaysia dan tinggal kurang daripada 24 jam dan tidak bermalam”.

Pelancong dikelaskan di bawah perjalanan perniagaan dan perjalanan persendirian. Perjalanan perniagaan meliputi pelancong yang ke luar negeri untuk semua jenis aktiviti perniagaan: anak kapal; pegawai

kerajaan dalam perjalanan rasmi. Perjalanan persendirian meliputi pelancong yang ke luar negeri bagi tujuan selain daripada perniagaan seperti lawatan, bercuti, menyertai aktiviti rekreasi dan kebudayaan atau mengerjakan Haji atau Umrah/ziarah.

Komponen Perjalanan juga termasuk perbelanjaan pelajar Malaysia di luar negeri dan perbelanjaan pelajar asing di Malaysia. Pelajar kekal sebagai residen di negara asal tanpa mengambil kira tempoh tinggal di negara lain.

Perbelanjaan kesihatan/perubatan bagi kredit dan debit juga diambil kira sebagai perjalanan. Perbelanjaan yang ditanggung oleh pesakit bukan residen di Malaysia (kredit) atau residen Malaysia yang mendapatkan rawatan perubatan di luar negara (debit) juga termasuk dalam kategori ini.

v. Pembinaan	Perkhidmatan pembinaan merangkumi kerja baru dan kerja baik pulih. Pembinaan ialah asas kasar penggunaan semua barangan dan perkhidmatan yang digunakan sebagai input kerja dan juga kos pengeluaran lain. Ini termasuklah kerja-kerja penyediaan tapak, kerja-kerja membina dan menyiapkan bangunan (mengecat, memasang paip, meroboh, dll.), kerja-kerja pembinaan untuk kejuruteraan awam, kerja-kerja pemasangan dan pemasangan jentera & pembinaan lain (seperti perkhidmatan penyewaan kelengkapan pembinaan atau perobohan dengan pengendali; kerja pembersihan luar bangunan, dll.)
vi. Perkhidmatan dan Pencen	Insurans
Meliputi perkhidmatan menyediakan insurans hayat, insurans bukan-hayat, insurans semula, insurans tambang muatan, pencen dan perkhidmatan tambahan kepada insurans.
vii. Perkhidmatan Kewangan	Meliputi caj <i>explicit</i> dan <i>implicit</i> bagi perkhidmatan perantaraan kewangan dan sokongan (kecuali pengusaha dana pencen dan insurans) yang dijalankan antara residen dan bukan-residen. Caj perkhidmatan <i>explicit</i> adalah termasuklah perkhidmatan deposit dan pinjaman (cth. yuran permohonan dan komitmen, bayaran jaminan, yuran pembayaran balik awal atau denda bayaran lewat, dan caj akaun). Ini termasuklah komisen dan bayaran lain berkaitan dengan surat kredit, penerimaan bank, pinjaman kredit, pajakan kewangan, urusniaga pertukaran asing, komisen dan bayaran lain berkaitan dengan urusniaga sekuriti, komisen peniaga pasaran hadapan komoditi, perkhidmatan berkaitan pengurusan aset, perkhidmatan operasi dan pengawalseliaan pasaran kewangan, perkhidmatan jagaan sekuriti tidak berkepentingan tetapi tidak termasuk faedah. Caj <i>implicit</i> diukur melalui FISIM yang menggunakan konsep kadar rujukan untuk mewakili elemen perkhidmatan di antara kadar faedah sebenar dan rujukan bagi pinjaman dan deposit.
viii. Caj penggunaan harta intelek t.t.t.l	Caj bagi penggunaan harta intelek termasuklah: • Caj bagi penggunaan hak intelek, seperti paten, cap dagang, hak cipta, reka cipta dan proses industri, rahsia perdagangan dan francais, di mana hak wujud daripada penyelidikan dan pembangunan serta daripada pemasaran; dan • Caj ke atas lesen untuk mengeluarkan semula dan/atau mengedarkan harta intelek yang terkandung dalam ciptaan asal atau prototaip, seperti hak cipta ke atas buku dan manuskrip, perisian komputer, sinematografi & rakaman bunyi dan hak yang berkaitan seperti rakaman persembahan secara langsung untuk siaran televisyen, kabel atau satelit.

- ix. Perkhidmatan Telekomunikasi, Komputer dan Maklumat
- Perkhidmatan telekomunikasi merangkumi transmisi siaran bunyi, imej, data atau maklumat lain melalui telefon, teleks, telegram, radio, televisyen satelit, mel elektronik dan faksimili termasuklah perkhidmatan rangkaian perniagaan, telekonferens, dan perkhidmatan sokongan.
- Perkhidmatan komputer termasuklah perkhidmatan berkaitan perisian dan perkakasan dan perkhidmatan pemprosesan data. Ini termasuklah jualan perisian khas dan bukan khas, pemasangan dan perkhidmatan perundingan.
- Perkhidmatan maklumat termasuk perkhidmatan agensi berita, perkhidmatan pangkalan data (konsep pangkalan data, penyimpanan, dan penyebaran), dan langganan langsung bukan-pukul akhbar dan majalah, sama ada melalui pos, penghantaran elektronik atau cara lain.
- x. Perkhidmatan Perniagaan Lain
- Perkhidmatan perniagaan lain termasuklah perkhidmatan penyelidikan dan pembangunan, perkhidmatan professional dan pengurusan perundingan, teknikal, perkhidmatan perdagangan dan perniagaan lain.
- Perkhidmatan penyelidikan dan pembangunan meliputi perkhidmatan berkaitan dengan penyelidikan asas, penyelidikan gunaan, dan eksperimen pembangunan produk dan proses baru. Ini termasuklah jualan terus hasil daripada kerja-kerja penyelidikan dan pembangunan, seperti; paten, hak cipta, maklumat atau proses industri.
- Perkhidmatan profesional dan pengurusan perundingan merangkumi perkhidmatan bantuan nasihat, bimbingan dan operasi yang disediakan kepada perniagaan untuk polisi dan strategi serta perancangan keseluruhan perniagaan, penstrukturan dan kawalan kepada organisasi. Ini termasuk perkhidmatan undang-undang, perakaunan, perniagaan dan perundingan pengurusan, perkhidmatan pengurusan, perkhidmatan perhubungan awam, pengiklanan, penyelidikan pasaran dan perkhidmatan pengumpulan pendapat awam.
- Teknikal, perkhidmatan berkaitan perdagangan dan perniagaan lain terdiri daripada perkhidmatan berkaitan arkitek, kejuruteraan, lain-lain teknikal, rawatan sisa dan *de-pollution*, pertanian, perlombongan, pajakan operasi, berkaitan perdagangan dan perkhidmatan perniagaan lain.
- xi. Perkhidmatan Persendirian, Kebudayaan dan Rekreasi
- Merujuk kepada perkhidmatan berkaitan audio-visual dan perkhidmatan berkaitan dengannya; dan perkhidmatan persendirian, kebudayaan, dan rekreasi lain. Ini termasuk bayaran bagi akses siaran televisyen sulit, sewaan audio-visual dan produk berkaitan, bayaran kepada pelakon, pengarah dan pengeluar, perkhidmatan pendidikan, perkhidmatan kesihatan, perkhidmatan sukan, rekreasi dan hiburan.
- xii. Barangan dan Perkhidmatan Kerajaan t.t.t.l
- Ini adalah transaksi oleh sektor awam dengan bukan residen yang tidak direkodkan di tempat lain dalam komponen BOP. Transaksi ini termasuk perbelanjaan (barangan dan perkhidmatan) oleh perwakilan diplomat dan tentera Malaysia di luar negeri dan perwakilan diplomat dan tentera asing di Malaysia.
- Eksport meliputi perbelanjaan modal dan operasi misi diplomatik asing, misi perdagangan dan organisasi antarabangsa di Malaysia. Import meliputi perbelanjaan modal dan operasi kedutaan Malaysia, suruhanjaya tinggi, misi perdagangan dan jabatan pelajar luar negeri.

B. SUMBER DATA

Data yang dibentangkan dalam laporan ini diperoleh daripada:

- a. Sumber primer: Penyiasatan Perdagangan Perkhidmatan Antarabangsa yang dijalankan oleh DOSM.
- b. Sumber sekunder:
 - Sistem Maklumat Transaksi Antarabangsa (ITIS) BNM;
 - Perangkaan pelancongan yang disusun oleh Lembaga Penggalakan Pelancongan berdasarkan Penyiasatan Pemergian Pelawat dengan data tambahan daripada Jabatan Imigresen; dan
 - Rekod pentadbiran sektor awam dan swasta.

C. AMALAN SEMAKAN DATA

Data agregat yang dibentangkan dalam penerbitan ini adalah mengikut Statistik BOP Suku Tahunan. Status data tahun semasa adalah data disemak dan data muktamad akan diterbitkan setahun kemudian. Kebanyakannya disemak disebabkan oleh pelaporan terkini atau yang telah disemak oleh pembekal data.

D. PEMBUNDARAN

Sebarang perbezaan pada data agregat adalah disebabkan oleh pembundaran.

E. SINGKATAN

AS	Amerika Syarikat
bil	bilion
BOP	Imbangan Pembayaran
BNM	Bank Negara Malaysia
BPM6	<i>Balance of Payments and International Investment Position Manual, Sixth Edition</i>
cth.	contoh
dll.	dan lain-lain
DOSM	Jabatan Perangkaan Malaysia
FISIM	<i>Financial Intermediation Services Indirectly Measured</i>
f.o.b.	<i>free on board</i>
ITIS	Sistem Maklumat Transaksi Antarabangsa
KDNK	Keluaran Dalam Negeri Kasar
MSITS	<i>Manual on Statistics of International Trade in Services</i>
OBS	Perkhidmatan Perniagaan Lain
RM	Ringgit Malaysia
SITS	Statistik Perdagangan Perkhidmatan Antarabangsa
TCI	Telekomunikasi, komputer dan maklumat
t.t.t.l.	tidak tercatat di tempat lain

A. CONCEPTS AND DEFINITIONS

1. *International Trade in Services* Refers to cross border services transactions between Malaysia's residents and non-residents (consistent with BOP statistics). Services could be delivered either with or without cross border physical movement of services suppliers and consumers. For certain services, suppliers and consumers may remain in their respective countries, or else it could involve in cross border physical movement of consumers (to consume services) or supplier (to provide services).

2. Residency

A resident is:

- a person who has stayed or lived in Malaysia for at least one year; and
- a company or institution located/operating in Malaysia where its centre of predominant economic interest is in Malaysia.

Centre of predominant economic interest of an institutional unit in an economic territory existed where some location, dwelling, place of production or other premises on which or from which the unit engages and intends to continue engaging, either indefinitely or over a finite but long period of time, in economic activities and transactions on a significant scale.

A non-resident refers to a person, company or institution that lives in, or is located/operating in a country outside Malaysia.

Residency status of foreign official representatives, international organizations, foreign students and medical patients, are as follows:

- foreign official representatives (embassies, consulates, military bases, foreign general government) in Malaysia are considered as extra-territorial and, therefore are treated as non-residents;
- Malaysia's official representatives abroad are treated as residents of Malaysia;
- international organisations are not considered as residents of any economy/country; and
- foreign students and foreign patients are treated as resident of their country of origin.

3. SITS Components

International trade in services is classified broadly into 12 components.

i. *Manufacturing Services on Physical Inputs Owned by Others* It covers fees charged by the processor to owner of the goods for manufacturing activities done (i.e., processing, assembly, packing or labelling). Recognition of this type of services is parallel with the treatment of exclusion goods for processing (with no change of ownership) from exports and imports goods compilation in balance of payments statistics.

ii. *Maintenance and Repair Services n.i.e.* Includes maintenance and repair works by residents on goods owned by non-residents (and vice versa). The repairs may be performed at the site of the repairer or elsewhere. Maintenance and repairs on ships, aircraft and other transport equipment are included.

Exclude:

Cleaning of transport equipment (included in transport services);

Construction repairs and maintenance (included in construction); and

Maintenance and repairs of computers (included in computer services).

iii. Transport

Transport covers all modes of transportation namely sea, air, other modes (including land, internal waterway, space, and pipeline) and postal and courier services. It involves the carriage of passengers, freight (movement of goods), other transport services and postal & courier services.

(a) Passenger Services

Passenger services relates to the service performed in the international transport of people. Other services for which passengers make expenditures on board carriers or for which they pay charges to carriers, such as those for excess baggage or other personal accompanying effects are also included.

In order to avoid practical difficulties in determining the residency of passengers, the convention is adopted whereby passenger fares sold within Malaysia are deemed to be sold to residents. Likewise, passenger fares sold in foreign countries are deemed to be sold to non-residents.

(b) Freight Services

This item covers transportation and distributive services which are performed by:

- *residents on merchandise and most other movable goods acquired or owned by non-residents (on Malaysia's exports); and*
- *non-residents on merchandise and most other movable goods acquired or owned by residents (on Malaysia's imports).*

Transport of goods is always considered to begin at the customs frontier of the exporting country. The main purpose of specifying a convention is to provide a basis for recording the transport of goods, consistent with a uniform free on board (f.o.b.) valuation basis for the goods component. The procedures for compilation are as follows:

- *to enter as exports all services performed by residents on Malaysia's/other countries' exports, once these have been loaded on board the carrier at the customs frontier of Malaysia/other countries from which the goods are being exported; and*
- *to enter as imports all services performed by foreign residents on Malaysia's imports, once these have been loaded on board the carrier at the customs frontier of the country from which they are imported.*

Freight payments to non-resident shipping and airline companies for services rendered in connection with Malaysia's imports. Freight earnings by resident carriers for the carriage of Malaysia's imports are excluded based on the underlying conventional assumption that all freight expenses incurred on imports are borne by residents.

(c) Other Transport Services

Port and airport services relating to the procurement of services by shippers/carriers for consumption in their operations are captured here. The services include stevedoring, airport and harbour fees, pilotage and towage.

Other related services performed by shippers/carriers and similar equipment such as towboats, tugboats and salvage operations also form part of this component.

Supporting activities and auxiliary services including storage & warehousing, inventory management, packing & repacking services, etc. This excludes rentals (charter hire) of carriers without crew which is included in other business services.

(d) Postal and Courier Services

Postal and courier services cover pick-up, transport and delivery of parcels, packages, and other printed documents. Exclude are financial rendered by postal administration entities, such as portal giro, banking & savings account services and storage of goods charges.

iv. Travel

The item refers to the goods and services such as accommodation, meals, entertainment, internal transportation and gifts and souvenirs acquired from Malaysia by visitors during their stay in Malaysia and from abroad by Malaysian visitors travelling overseas. Expenditure by ships/carriers crews are also taken into account. The international carriage of visitors is recorded under transport services.

Both types of visitors namely tourists and excursionists are included in the compilation. The Malaysia Tourism Promotion Board defines tourists and excursionists as follows:

- Tourists
“ Foreigners travelling to Malaysia for any reason other than following an activity remunerated from within Malaysia and stayed for at least a night but not exceeding one year ”; and*
- Excursionists
“ Foreigners travelling to Malaysia for any reason other than following an activity remunerated from within Malaysia and stayed less than 24 hours without an overnight stay ”.*

Tourists are grouped under business travel and personal travel. Business travel covers travellers going abroad for all types of business activities: carrier crews; government employees on official travel. Personal travel covers travellers going abroad for purposes other than business such as visits, vacation, participation in recreational and cultural activities or for performing the Hajj or Umrah/pilgrimage.

The Travel component also includes the expenditure of Malaysian students who study overseas, and foreign students studying in Malaysia. Students remain residents of their economies of origin regardless of their length of stay in another economy.

Health-related expenditure for both credit and debit are also part of travel. This expenditure incurred by non-resident patients in Malaysia (credit) or Malaysian residents seeking medical treatment abroad (debit) are included in this category.

v. Construction

Construction services cover both new and repair work. Construction is valued on a gross basis inclusive of all goods and services used as input to the work and other cost of production. This relates to site preparation work, construction and completion work for buildings (painting, plumbing, demolition, etc.), construction work for civil engineering, installation of machinery & assembly work and other construction (such as renting services of construction or demolition equipment with operator; exterior cleaning work of building, etc.)

vi. Insurance and Pension Services

Covers the services of providing life insurance, non-life insurance, reinsurance, freight insurance, pensions and auxiliary services to insurance.

- vii. *Financial Services* Covers both explicit and implicit charges for financial intermediation and auxiliary services (except those of insurance enterprises and pension funds) conducted between residents and non-residents. The explicit charges included deposit and lending services (e.g. application and commitment fees, fees for one-off guarantees, early or late repayment fees or penalties, and account charges). Also included are commissions and other fees related to letters of credit, bankers' acceptances, lines of credit, financial leasing, foreign exchange transactions, commissions and other fees related to transactions in securities, commissions of commodity futures traders, services related to asset management, financial market operational and regulatory services, security custody services but excluded interest. The implicit charges is measured by FISIM which using reference rate concept to represent services element between actual and reference interest rate on loans and deposits.
- viii. *Charges for the use of intellectual property n.i.e.* Charges for the use of intellectual property include:
- charges for the use of propriety rights, such as patents, trademarks, copyrights, industrial processes and designs, trade secrets and franchises, where rights arise from research and development, as well as from marketing; and
 - charges for licenses to reproduce and/or distribute intellectual property embodied in produced originals or prototypes, such as copyrights on books and manuscripts, computer software, cinematographic works & sound recordings and related rights such as for the recording of live performances and for television, cable or satellite broadcast.
- ix. *Telecommunications, Computer, and Information Services* Telecommunications services encompass the broadcast of transmission of sound, image, data, or other information by telephone, telex, telegram, radio, and television satellite, electronic mail and facsimile including business network services, teleconferencing and support services.
- Computer services consist of hardware and software related services and data processing services. These include sales of customized and non-customized software, installation and consultancy services.
- Information services include news agencies services, database services (database conception, storage, and dissemination), and direct non-bulk subscriptions to newspapers and periodicals, whether by mail, electronic transmission or other means.
- x. *Other Business Services* Other business services comprise research and development services, professional and management consulting services, technical, trade related and other business services.
- Research and development services cover those services associated with basic research, applied research, and experimental development of new products and processes. This includes outright sales as a result of research and development work, such as; patents, copyrights, information or industrial processes.
- Professional and management consulting services cover advisory, guidance and operational assistance services provided to businesses for business policy and strategy and the overall planning, structuring and control of an organization. This include legal services, accounting, business & management consulting, public relations services, advertising, market research and public opinion polling services.
- Technical, trade-related and other business services comprise of services related to architectural, engineering, other technical, waste treatment and de-pollution, agricultural, mining, operating leasing, trade-related and other business services.

xi. Personal, Cultural and Recreational Services Refers to services associated to audio-visual and related services; and other personal, cultural, and recreational services. This includes charges for access to encrypted televisions channels, rental of audio-visual and related products, fees to actors, directors and producers, education services, health services, sports, recreational and entertainment services.

xii. Government Goods and Services n.i.e. These are transactions by the public sector with non-residents, which are not recorded elsewhere in the BOP components. The transactions include expenditures (goods and services) of Malaysia's diplomatic and military representative abroad and of foreign governments' diplomatic and military representative in Malaysia.

Export covers operating and capital expenditures of foreign diplomatic missions, trade missions and international organisations in Malaysia. Import covers operating and capital expenditure of Malaysia's embassies, high commissions, trade missions and students' departments abroad.

B. DATA SOURCES

Data presented in this report are sourced from:

- a. Primary sources: Survey on International Trade in Services conducted by the DOSM.
- b. Secondary sources:
 - International Transaction Information System (ITIS), BNM;
 - Tourism statistics compiled by the Malaysia Tourism Promotion Board, using data emanating from its Departing Visitors' Survey with supplementary data from Immigration Department; and
 - Administrative records of the public and private sectors.

C. DATA REVISION PRACTICES

The aggregated data presented in this publication conform to Quarterly BOP Statistics. The status of current year data sets are revised and final data will be published a year after. The revisions are mostly due to latest or revised reporting by data providers.

D. ROUNDING

Any differences in the aggregated data are due to rounding.

E. ABBREVIATIONS

<i>bil</i>	<i>billion</i>
<i>BOP</i>	<i>Balance of Payments</i>
<i>BNM</i>	<i>Bank Negara Malaysia</i>
<i>BPM6</i>	<i>Balance of Payments and International Investment Position Manual, Sixth Edition</i>
<i>DOSM</i>	<i>Department of Statistics, Malaysia</i>
<i>FISIM</i>	<i>Financial Intermediation Services Indirectly Measured</i>
<i>e.g.</i>	<i>exempli gratia (example)</i>
<i>etc.</i>	<i>etcetera</i>
<i>f.o.b.</i>	<i>free on board</i>
<i>GDP</i>	<i>Gross Domestic Product</i>
<i>i.e.:</i>	<i>id est (that is)</i>
<i>ITIS</i>	<i>International Transactions Information System</i>
<i>MSITS</i>	<i>Manual on Statistics of International Trade in Services</i>
<i>n.i.e.</i>	<i>not included elsewhere</i>
<i>OBS</i>	<i>Other Business Services</i>
<i>SITS</i>	<i>Statistics of International Trade in Services</i>
<i>TCI</i>	<i>Telecommunications, computer and information</i>
<i>USA</i>	<i>United States of America</i>

PENERBITAN INI BOLEH JUGA DIPEROLEH DI JABATAN PERANGKAAAN NEGERI SEPERTI BERIKUT:

THIS PUBLICATION IS ALSO AVAILABLE AT THE FOLLOWING STATES DEPARTMENT, OF STATISTICS:

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Johor,
Tingkat 14, Menara Tabung Haji,
Jalan Air Molek,
80000 Johor Bahru, Johor.
Tel : 07 - 225 3700
Faks : 07 - 224 9972
E-mel : jppjohor@stats.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Perak,
Tingkat 3, Blok A, Bangunan Persekutuan Ipoh,
Jalan Dato' Seri Ahmad Said (Greentown)
30450 Ipoh, Perak
Tel : 05 - 255 4963
Faks : 05 - 255 1073
E-mel : jpperak@stats.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Kedah,
Aras 1, Zon C, Wisma Persekutuan,
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,
Bandar Muadzam Shah,
06550 Anak Bukit, Alor Setar, Kedah
Tel : 04 - 700 1240
Faks : 04 - 733 8412
E-mel : kedah@stats.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Perlis,
Tingkat 1, Bangunan Perodua Kangar,
No. 2, Persiaran Jubli Perak,
01000 Kangar, Perlis
Tel : 04 - 976 7381
Faks : 04 - 976 8950
E-mel : jpperlis@stats.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Kelantan,
Tingkat 8, Bangunan Persekutuan,
Jalan Bayam,
15514 Kota Bharu, Kelantan.
Tel : 09 - 7419449
Faks : 09 - 7482142
E-mel : jpkelantan@stats.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Selangor,
Tingkat 9, Bangunan Darul Ehsan,
Jalan Indah, Seksyen 14,
40000 Shah Alam, Selangor
Tel : 03 - 5515 0200
Faks : 03 - 5518 0408
E-mel : jpselangor@stats.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Melaka,
Aras 7 & 8, Wisma Persekutuan,
Jalan MITC, Hang Tuah Jaya,
75450 Ayer Keroh, Melaka.
Tel : 06 - 252 2725
Faks : 06 - 252 2711
E-mel : jpmelaka@stats.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Terengganu,
Tingkat 9, Wisma Persekutuan,
Jalan Sultan Ismail,
20200 Kuala Terengganu, Terengganu.
Tel : 09 - 622 3062
Faks : 09 - 622 9659
E-mel : jpterengganu@stats.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sembilan,
Tingkat 12, Wisma Persekutuan,
Jalan Dato' Abdul Kadir,
70000 Seremban, Negeri Sembilan.
Tel : 06 - 765 5000
Faks : 06 - 765 5002
E-mel : jpnsembilan@stats.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sabah,
Tingkat 1-3, Blok C, Kompleks Pentadbiran
Kerajaan Persekutuan Sabah, Jalan UMS,
Beg Berkunci No. 2046, 88999 Kota Kinabalu, Sabah.
Tel : 088 - 484 602
Faks : 088 - 484 659
E-mel : jpsabah@stats.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Pahang,
Tingkat 7, Bangunan Persekutuan,
Jalan Gambut,
25000 Kuantan, Pahang.
Tel : 09 - 516 3931/7
Faks : 09 - 514 4636
E-mel : jppahang@stats.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sarawak,
Tingkat 7 & 8, Bangunan Tun Datuk Patinggi
Tuanku Haji Bujang, Jalan Simpang Tiga,
93514 Kuching, Sarawak.
Tel : 082 - 240 287
Faks : 082 - 242 609
E-mel : jpsarawak@stats.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Pulau Pinang,
Tingkat 6, Bangunan Persekutuan,
10400, Jalan Anson,
Pulau Pinang.
Tel : 04 - 226 6244
Faks : 04 - 229 9499
E-mel : jppinang@stats.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia
Wilayah Persekutuan,
Tingkat 14 & 15, Wisma Sime Darby,
Jalan Raja Laut,
50350 Kuala Lumpur.
Tel : 03 - 2267 2400
Faks : 03 - 2274 5075
E-mel : jpwpl@stats.gov.my

HARGA : RM15.00
PRICE

BOLEH DIPEROLEH DARI :
OBTAINABLE FROM:

Jabatan Perangkaan Malaysia
(Department of Statistics, Malaysia)
Unit Khidmat Pengguna
Blok C6, Kompleks C
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62514 Putrajaya
MALAYSIA

Tel. : 03-8885 7000
Faks/Fax : 03-8888 9248
E-mel/E-mail : jpbkkp@dosm.gov.my
Portal : <http://www.dosm.gov.my>

Diterbit dan dicetak oleh Jabatan Perangkaan Malaysia
Published and printed by Department of Statistics, Malaysia